

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER OCH
KOMMUNIKATION**

FOLLOW YOUR INSTINCTS!

- en studie där utbildning i nyhetsvärdering
analyseras utifrån normativa demokratimodeller

Författare: Amanda Waldenström

Uppsats/Examensarbete: 30 hp

Program och/eller kurs: Examensarbete i medie- och kommunikationsvetenskap

Nivå: Avancerad nivå

Termin/år: Vt-2016

Handledare: Nicklas Håkansson

Kursansvarig: Malin Sveningsson

Abstract

Titel: Follow your instincts! - en studie där utbildning i nyhetsvärdering analyseras utifrån normativa demokratimodeller

Författare: Amanda Waldenström

Program och/eller kurs: Examensarbete i medie- och kommunikationsvetenskap (30 hp) Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet

Termin/år: Vt-16

Handledare: Nicklas Håkansson

Kursansvarig: Malin Sveningsson

Antal ord/sidor: 30368/98

Syfte: Att kartlägga hur journalistutbildningarna presenterar begreppet nyhetsvärdering samt journalistikens relation till begreppet demokrati för sina studenter. Detta för att vidare söka svar på vilken demokratisyn som journalistutbildningarna därmed ger uttryck för.

Metod: Tematisk innehållsanalys

Material: Kurs- och utbildningsplaner för journalistutbildningar med kandidatexamen samt kurslitteratur och föreläsningar i urval.

Huvudsakligt resultat: Journalistutbildningarna utbildar studenterna i att nyhetsvärdera så som journalister gör i praktiken och presenterar för studenterna att de kan använda sin magkänsla för att göra detsamma. Journalistutbildningarnas presentation av nyhetsvärdering indikerar en nyhetsvärdering som ger publikstyrd information, vilket i sig är ett uttryck för demokratisynen procedurdemokrati.

Nyckelord: nyhetsvärdering, demokrati, journalistutbildning, professionalisering, tyst kunskap, socialisering

---

Executive summary

This master's thesis is situated in the context of several scientific perspectives. The knowledge of how socialization processes operate in higher education, the relationship of journalists and professionalisation, the citizen's and journalism's social contract and the concept of news values form the platform for this study. The study is conducted inductively, however theoretical frames such as theories of professionalism, tacit knowledge, news values and normative models of democracy will deepen the results and thus make a contribution to the field. The aim of the study is spelled out as:

To map out the education in the process of value possible news and the relation of journalism and democracy at journalist educations in Sweden, how this education is presented and further analyze what idea of democracy the journalism educations accordingly express.

The following research questions are posed in order to address the overall aim:

- How is the process of value possible news presented by the journalist educations?
- How is the relation of journalism and democracy presented by journalist educations?
- What is the relation between how journalist educations present the process of value possible news and the role of journalism according to different normative models of democracy?

In order to answer my research questions I have used the qualitative method of thematic analysis, following the systematics of Braun and Clarke (2006). I have used the same method for all the collected data. The data consists of syllabus and educational plans from every journalist education with a bachelors degree, course literature and observations from lectures from two educations in selection; JMG in Gothenburg and JMK in Stockholm. The data is analyzed inductively in order to develop themes that contribute, in them selves and together with other themes, with results addressing research question one and two.

Having conducted the thematic analysis another step is taken towards the last research question, which as well forms the over all aim of the study. For the purpose of being able

---

to analyze the presentation of the process of value possible news from the perspective of normative models of democracy, following Strömbäck's model (2005), I made a contribution to the model itself. Thus, I developed an extended version of Strömbäck's (2005) model focusing on the process of value possible news. I created categories that function as indicators, constituting of different shapes of the process of value possible news, for the different normative models of democracy.

The main results for this study are that the journalist educations present the process of value possible news according to how the journalists do in practice today. Further, how the journalist students are able to use their gut feeling to do the same. When it comes to the analysis of normative models of democracy the result indicates how the journalist educations, through their presentation of the process of value possible news, express the model procedural democracy. Interestingly, in an ideal procedural democracy the demands on journalism are almost none.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Syfte	9
1.2 Frågeställningar	9
1.3 Disposition	10
2. Tidigare forskning	10
2.1 Högre utbildning – en särskild kontext	10
2.2 Rolluppfattning – att vara journalist	13
2.3 Nyhetsvärdering - och ett (o)likartat begrepp	15
2.4 Journalistiken – och medborgarna	17
3. Teoretisk referensram	22
3.1 Professionalisering	22
3.2 Nyhetsvärden och tyst kunskap	24
3.3 Demokratimodeller	25
4. Design och metod	30
4.1 Metodval	30
4.2 Metodologiska utgångspunkter	32
4.3 Urval	33
4.4 Operationalisering	35
5. Demokratimodeller - en vidare analys	40
5.1 Operationalisering av teoretiska definitioner	40
5.2 Operationella indikatorer	41
5.2.1 Nyhetsvärdering som ger publikstyrd information	42
5.2.2 Nyhetsvärdering som ger passiv information	43
5.2.3 Nyhetsvärdering som ger aktiverande information	44
5.2.4 Nyhetsvärdering som ger förenande information	45
6. Metoddiskussion	46
6.1 Snårigheter och svårigheter	46
6.2 Validitet och reliabilitet	47
7. Resultat	49
7.1 Kurs- och utbildningsplaner	50
7.1.1 Beskrivning av teman	50

7.1.2 Tematiska relationer	54
7.2 Kurslitteratur - JMG och JMK	56
7.2.1 Beskrivning av teman	56
7.2.2 Tematiska relationer	67
7.3 Observationer - JMG och JMK	69
7.3.1 Beskrivning av teman	69
7.3.2 Tematiska relationer	76
7.4 Hur förhåller sig resultaten till varandra?	77
8. Demokratimodeller - resultat	79
9. Sammanfattning - resultat	83
9.1 Studiens bidrag - en sammanfattning	84
9. Diskussion	88
9.1 Slutsatser	88
9.2 Diskussion	89
9.2.1 Inte hela utbildningen och inte alla utbildningar	89
9.2.2 Indikator för idealet	90
9.2.3 Egen kritik	91
9.3 Vidare forskning	91
9.4 Avslutande ord; Det är väl inte så konstigt?	93
10. Litteraturhänvisning	94

---

1. Inledning

Under denna rubrik presenteras uppsatsens bakgrund, syfte, forskningsfrågor och disposition. Därtill motiveras inomvetenskaplig respektive utomvetenskaplig relevans.

Frågan huruvida den forna lärlingsutbildningen till att bli journalist skulle ersättas med en formaliserad journalistutbildning gav i början på 1900-talet upphov till en diskussion mellan pressens organisationer, en diskussion som varade i över 50 år. Synen på hur journalistyrket handlade om att det finns vissa människor som har talang för att bedriva journalistik genomsyrade motståndet till en formell journalistutbildning. Slutligen efter två interna utredningar bildades ett journalistinstitut, år 1959, för att några år senare bli ett statligt sådant. År 1977 integrerades journalistutbildningen helt med universiteten (Gardeström, 2011). Idag finns det flera journalistutbildningar med kandidatexamen i Sverige.¹

Diskussionen som journalistutbildningens utformning var föremål för väcker elementära frågor om journalistikens natur, för att kunna lära ut journalistik måste en veta (ha bestämt) vad journalistik är. Frågan blir särskilt relevant i relation till idén om journalistiken som demokratins väktare, vilket journalistiken så ofta titulerats med. I 1994 års pressutredning fastläs hur journalistiken bör syfta till att uppfylla tre uppdrag: Informera, granska och skapa forum för debatt (SOU 1994:94). De medier som har valt att följa de av pressens organisationer egenskapade spelreglerna har formuleringar såsom "Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling" att förhålla sig till (Pressens Samarbetsnämnd, 2010, s. 7). Denna typ av uppdrag och spelregler är tydliga, tills de hamnar under lupp. Vad innebär exempelvis allsidig nyhetsförmedling? Det är svårt som både mediekonsument och publicist att svara på, hur svårt är det då inte att lära ut? Intressant i sammanhanget är också att enskilda journalister säger att det som är grunden till nyhetsvärderingen inte är några allmänna principer, utan det handlar om en sorts professionell känsla (Strömbäck och Nord, 2005, s. 20). Det faktum att staten utbildar studenter till att ha en roll i demokratin väcker frågor dels om hur sådan

---

¹ Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Lunds universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet.

---

kunskap ser ut dels vad begreppet demokrati egentligen betyder i en kontext av journalistutbildning.

För att än mer närma oss syftet för denna uppsats bör begreppet *nyhetsvärdering* introduceras. Nyhetsvärdering innebär att journalister i en redaktionell process värderar möjliga nyheter (Nord och Strömbäck, 2005). Nyhetsvärdering är att betrakta som centralt i en journalists arbete, och kan därmed förväntas ingå i en journalistutbildning. Relevant för det "demokratiska uppdraget" är bland annat hur journalister genom vad de väljer att publicera (vilket delvis beror på nyhetsvärderingen) som en nyhet påverkar vad människor uppfattar som viktiga samhällsfrågor (McCombs, Shaw & Weaver, 2014, s. 782. Se också McCombs & Shaw, 1972). Det är i kombinationen av hur journalister förväntas fylla en demokratisk roll och hur journalistutbildningar utbildar studenter i nyhetsvärdering, vilket jag i förlängningen argumenterar för kan påverka hur demokratin ser ut, som studien tar sitt avstamp. Hur hanterar journalistutbildningarna denna delikata uppgift? I relation till teorier om sekundär socialisering, där studenter lär sig vilka normativa förväntningar som finns gällande den framtida rollen (Wiedman, Twale & Stein 2001, s. 13), får frågan än mer relevans. Vad är det för förväntningar som presenteras för studenterna? Dessutom, journalistikens strävan efter en professionalisering innebär till exempel hur just gemensamma normer och en formell journalistutbildning har varit viktigt för att gradvis stärka en (i alla fall) semi-profession (Nygren, 2015, s. 65).

När det gäller begreppet demokrati används det ofta slarvigt som ett entydigt begrepp. Tvärtom är såklart demokrati ett begrepp som rymmer olika varianter, ett demokratiskt styrelseskick kan se olika ut (Held, 1987). Dessa olika varianter ställer vidare olika normativa krav på samhällsaktörer, såsom journalistiken, vilket implicerar att för att resonera kring journalistikens kvalitet i en demokrati krävs en utgångspunkt för vilken demokrati en menar (Strömbäck, 2005, s. 332). Denna studie är också intressant i relation till teorier om den allt mer kommersialiserade journalistiken, med bland annat ett minskat utrymme för politisk nyhetsjournalistik till förmån för underhållande nyheter (Strömbäck, 2015, s. 302). Frågan om huruvida journalister utbildas för att få jobb eller examineras som idealister, och huruvida det är motsägelsefullt, kryddar studiens praktiska relevans. Den utomvetenskapliga relevansen understryks härmed av vikten av att studera vad journalistutbildningar lär ut kring vad det innebär att vara journalist (med fokus på nyhetsvärdering). Jag argumenterar för att det i förlängningen

---

kan ha påverkan på vilken demokrati medborgare i Sverige lever i. Detta eftersom olika typer av journalistik lever upp till olika demokratiers krav (Strömbäck, 2005, s 332).

Studien avgränsas till journalistutbildningarnas kommunikation *i sig*. Det kan komplettera studier som har fokuserat på journaliststudenter och deras attityder till exempelvis olika professionella värden (Bjørnsen, Hovden & Ottosen, 2007). Unikt för denna studie är att forskningen fokuserar på ruta ett. Hur ser utbildningen ut när en journaliststudent förväntas gå från icke utbildad journalist till utbildad journalist? Forskare har tidigare studerat exempelvis socialiseringsprocesser på redaktioner där journalistpraktikanter blir socialiserade till en viss professionskultur (Gravengaard & Rimestad, 2014). Vad journalistutbildningar presenterar för syn på vilken journalist som studenten är tänkt att bli är tidigare inte undersökt och motiverar därmed studiens inomvetenskapliga relevans.

1.1 Syfte

Att kartlägga hur journalistutbildningarna presenterar begreppet nyhetsvärdering samt journalistikens relation till begreppet demokrati för sina studenter. Detta för att vidare söka svar på vilken demokratisyn som journalistutbildningarna därmed ger uttryck för.²

1.2 Frågeställningar

- Hur presenterar journalistutbildningarna begreppet nyhetsvärdering?
- Hur presenterar journalistutbildningarna journalistik i relation till demokrati?
- Hur ser relationen ut mellan journalistutbildningarnas presentation av nyhetsvärdering och olika normativa demokratimodellers krav på journalistiken?

---

² Med presenterar avser jag det som journalistutbildningarna kommunicerar ut till studenterna i kurs- och utbildningsplaner, kurslitteratur och på föreläsningar.

1.3 Disposition

Härnäst kommer tidigare forskning på valda relevanta områden att presenteras i syfte att positionera studien. Därefter redogörs för och motiveras den teoretiska referensram som resultatet sedan kommer att analyseras utifrån. Sedan presenteras hur studiens syfte kommer att operationaliseras följt av en reflektion kring vad detta innebär för studiens resultat och icke-resultat. Efter denna del presenteras resultatet av analysen av varje material. Dessutom, för att kunna besvara frågeställningen om relationen mellan journalistutbildningarnas presentationer och normativa demokratimodellers krav på journalistiken har jag utvecklat en analysram, vad denna analys har gett presenteras därmed här. Vidare följer en sammanfattning av resultatet i sin helhet. En avslutande del syftar till att lyfta resultatet i en diskussion kring vad resultatet egentligen innebär, och inte innebär. Jag kommer även att se kritiskt på hela forskningsprocessen för att belysa brister som den innebär och även blicka framåt i form av att presentera förslag på hur studien kan utvecklas, replikeras och förhoppningsvis inspirera.

2. Tidigare forskning

Under denna rubrik positioneras studiens syfte genom att tidigare relevant forskning presenteras och diskuteras.

2.1 Högre utbildning – en särskild kontext

Analysenheterna för denna studie är alltså den utbildning som journalistutbildningarna förmedlar till sina journaliststudenter. Det är alltså inte hur studenterna sedan påverkas av denna utbildning som undersöks i just denna studie. Det är dock av intresse att ge

---

förståelse för hur kontexten för högre utbildning när det gäller överföring av normer har beskrivits i tidigare studier.

Journaliststudenterna går in i utbildningen som icke-journalister (utbildningsmässigt i alla fall) och tanken är att de ska gå ut utbildningen som journalister. När det gäller utbildning på universitetsnivå har studier visat på hur en process äger rum vilken formar studenterna i en viss riktning, och det handlar inte enbart om kunskapsöverföring. Det handlar om en socialiseringsprocess som beskrivs som genom vilken studenter får kunskap, färdigheter och värderingar som är nödvändiga för att på ett bra sätt nå den profession som utbildningen avser (Weidman et al., 2001 s. 3). Socialiseringsprocesser hos exempelvis medicinstudenter har studerats mycket och länge och studier indikerar hur studenter inom medicinprofessioner tenderar att få samma värderingar som den institution som undervisar dem. De verkar också gå ifrån en idealistisk bild av yrket till en mer pragmatisk sådan (Ondrack, 1975, s. 97). I en socialiseringsprocess till en profession på högre utbildning är *knowledge acquisition* ett viktigt element för att studenten sedan ska identifiera sig med den framtida professionella rollen. Begreppet *knowledge acquisition* beskriver både hur studenten erhåller kunskap och färdigheter för att kunna utföra det yrket avser och dessutom kunskap om vilka normativa förväntningar som finns på studenten för att nå sin profession (Weidman et al., 2001, s. 16). Detta element för socialisering är relevant här av flera anledningar. I denna studie är det nämligen någonstans i dessa vatten som intresset riktas, om än dock utifrån vad journalistutbildningarna kommunicerar i sig. Dessutom, med utgångspunkt i hur kunskap och normativa förväntningar med blotta ögat kan vara svåra att skilja ifrån varandra och hur de också kan tänkas påverka varandra, har jag inspirerats. För att konkretisera: Om en student genom utbildning får kunskap om vad journalister oftast väljer att rapportera om på sin förstasida, hur skiljer denna student på vad som är kunskap och vad som är normativa förväntningar?

Vad som särskilt har inspirerat till denna studie är det faktum att socialisering på högre utbildning ofta inom tidigare forskning beskrivs som någonting eftersträvansvärt. Att utgångspunkten är att studenterna just ska socialiseras. En sådan ståndpunkt verkar rimlig. Men det implicerar en intressant aspekt vilken inte alltid tas i beaktning, nämligen frågan som denna studies syfte handlar om. Frågan om hur en institution väljer att utforma sin utbildning får, enligt socialiseringsteorier, konsekvenser för studentens utveckling till den tilltänkta professionen. Av intresse är då att inte enbart undersöka

---

hur processen går till och hur studenter upplever den, utan också vad det är för profession som institutionen vill (i alla fall möjliggöra för att) forma. Vad är det för journalist som institutionen ger uttryck för att vilja skapa? Detta är särskilt intressant när det gäller just yrket journalist. Här finns det inte, om en får lova att säga så, självklar kunskap att lära sig. Istället framhålls ansvarig publicistisk hållning ofta som ett ideal. Om en går med på att en socialiseringsprocess är av godo kan en med fördel också fundera kring vilken journalist processen leder till. Detta för att ställa sig frågan huruvida en betraktar också den idén om en journalist som en bra variant av den tilltänkta professionen. Även om studier också indikerar hur till exempel studenters tidigare erfarenheter påverkar hur de socialiseras i en professionsutbildning (Howkins & Ewens, 1999, sid. 1) utformas en utbildning *i syfte att förverkligas* i studenterna.

För att förankra denna studie något mer i praktiken är det av intresse att lyfta fram vad staten anser om vad en kvalitativ journalistutbildning är för något. Det går att göra (och bör kanske göras) en egen studie på vad staten genom Högskoleverkets kvalitetsutredning definierar en kvalitativ journalistutbildning som. Vad som emellertid enkelt går att utläsa av den senaste kvalitetsutredningen är att det som framförallt (utöver självutvärderingar och studentintervjuer) utgör materialet för kvalitetsutredningen är studenternas uppsatser (Högskoleverket, 2012). Det är lika enkelt att dra slutsatsen att det inte är där som journaliststudenterna visar på uppnådda kunskapsmål av mer praktisk karaktär, såsom att påvisa hur de har lärt sig *att hitta och värdera nyheter* (Stockholms universitet, 2016).

När det gäller journalistik och socialisering är det ont om studier som fokuserar på socialisering i journalistutbildningar. Ett analogt angreppssätt har dock gjorts i en studie av danska journaliststudenter som gör sin redaktionsförlagda praktik, där forskarnas fokus är att studera socialiseringsprocessen på en nyhetsredaktion (Gravengaard & Rimestad, 2014). Journalistpraktikanten beskrivs som *the novice* och som någon som ska lära sig att bli medlem av den professionella kultur som råder. Bland annat indikerar studien hur en hierarkisk ordning råder mellan redaktör och praktikant och en asymmetri när det gäller påverkan och makt (Gravengaard & Rimestad, 2014, s. 86). Forskarna påvisar hur deras resultat speglar en sorts tyst kunskap som överförs, den uttrycks genom praktik men inte genom ord. Forskarna beskriver vidare hur praktikanterna upplever en större frihet över tid, och forskarna ger själva perspektiv på resultatet genom att ställa frågan om huruvida den ökade friheten istället indikerar hur

---

praktikanterna har internaliserat de normer, värderingar och den kunskap som råder (Gravengaard & Rimestad, 2014, s. 92). En annan intressant vinkel på temat är hur journalister i Norge vittnar om en större identifikation med en mindre idealistisk attityd till sitt yrke efter att ha arbetat i några år än vad de gjorde under sin journalistutbildning, och att denna mindre idealistiska attityd redan infann sig under utbildningstiden. Frågan om huruvida pedagogiken på journalistutbildningen för mycket svarar mot de behov som branschen efterfrågar aktualiseras därmed (Bjørnsen et al., 2007, s. 398). Jag argumenterar för att analysera hur journalistutbildningar väljer att utbilda sina studenter kan berätta om mer än just själva utbildningen i sig, varför denna studie är motiverad.

2.2 Rolluppfattning – att vara journalist

Det är rimligt att anta att journalister efter en journalistutbildning har en uppfattning om vad rollen att vara journalist innebär, och utifrån teorier om sekundär socialisering är utbildningen med och bidrar till det. Det är därför av intresse att rikta uppmärksamhet åt relevansen i praktiken för en sådan rolluppfattning; spelar det någon roll för innehållet vem journalisten uppfattar att hen är? Finns det en koppling mellan rolluppfattning och vad journalisten sedan gör som journalist? En studie har fokuserat på frågan om relationen mellan hur journalister i ett visst land beskriver sin roll och hur de utför sitt arbete ser ut. Resultatet indikerar hur rolluppfattningar dels varierar mer mellan länder än inom länder och hur dessa skillnader också ibland återfinns genom olika sätt att rapportera politiska nyheter på (van Dalen, 2012, s. 916). Kopplingen mellan innehåll och rolluppfattning verkar alltså finnas, även om det verkar svårt att belägga vilket som är hönan och vilket som är ägget. Det indikerar dock att det hänger ihop, vilket betyder att i och med att journalistutbildningar kan argumenteras utbilda journaliststudenter i både rolluppfattning och hur en skapar innehåll så är en studie hur de hanterar utbildning i något så fundamentalt som nyhetsvärdering och journalistikens samhällsroll relevant.

Att en journaliststudent tar sin rolluppfattning med sig in i arbetslivet är rimligt att anta. Det ska dock nämnas hur forskning på utbildningens roll i att forma en professionell roll hos journalister ger oss olika typer av slutsatser (Mellado, Hanusch,

---

Humanes, Roses, Pereira, Yez, De León, Márquez, Subervi & Wyss, 2013, s. 858). Exempelvis, en kinesisk studie visar på hur kinesiska journaliststudenters vistelse på universitetet påverkar deras professionella värderingar (Wu & Weaver, 1998, s. 526). En annan studie indikerar hur journaliststudenters uppfattningar av vad som motiverar dem till att bli journalist inte förändras under utbildningen (Hanna & Sanders, 2007, s. 416). Dessa slutsatser frågar efter fler studier på temat.

Det är också intressant att lyfta aspekten mångfald i relation till profession och rolluppfattning, ska alla bli likadana journalister? Glasser (1992) skriver:

"As it is widely and generally understood, professionalism is the quite opposite of diversity. Whereas the goal of diversity is to foster an appreciation for differences in experience and therefore differences in knowledge, the goal of a professional education is – in effect and usually by design – to unify knowledge by glossing over differences in experience."

(Glasser, 1992, s. 134)

Kopplat till idén om att socialisering inom utbildning är något eftersträvansvärt blir tanken än mer intressant, det verkar indikera att alla ska få samma idé om vad en journalist är. Uttryckt på ett annat sätt: om journalistutbildningar syftar till att ge studenter en viss (likadan) profession är det av vikt att studera vad de kommunicerar vad gäller normer, värderingar och bild av professionen. Dessutom är frågan huruvida det är eftersträvansvärt att alla får samma idé om professionen intressant i sig.

Vad gäller just normer och profession i utbildning är det relevant att fundera kring det som inledde denna text, nämligen journalistikens professionaliseringsprocess. Som nämnt ovan beskrivs just gemensamma normer för journalister som en viktig del i att gradvis närma sig en status som i alla fall en semiprofession. Det är svårt att leva upp till sociologins klassiska definitioner av profession med exempelvis legitimation som kriterium. Det skulle strida mot yttrandefriheten, lyder argumentet (Nygren, 2015, s. 66). Hallin och Mancini (2004) finner hur gemensamma tydliga normer är viktigt för att upprätthålla status av en profession. Det kan handla om gemensamma system när det gäller frågor av moralisk karaktär men de lyfter också särskilt fram gemensamma normer för nyhetsvärdering som viktigt (Hallin och Mancini, 2004, s. 34-36). Utvecklingen av gemensamma yrkesideal och yrkesnormer beskrivs utgöra kärnan i just journalistikens professionalisering. Uppfattningarna om vilka dessa ideal och normer är

---

har sedan blivit normerande och fångats i en professionell identitet, vilket i sig beskrivs som en föreställning bland journalister om journalistyrkets karaktär, en föreställning av sig själva som grupp samt en föreställning av vilken samhällsroll journalistiken ska ha (Djerf-Pierre & Wiik, 2012, s. 182-183).

2.3 Nyhetsvärdering - och ett (o)likartat begrepp

I syfte att positionera studiens specifika intresse för begreppet nyhetsvärdering ges här en bakgrund till hur begreppet kan förstås. Dessutom behandlas hur det är relevant för studiens övergripande syfte, där det kopplas till begreppet demokrati.

Låt oss börja med att reda ut begreppet. Begreppet nyhetsvärdering är inte att likställa med det närbesläktade begreppet *nyhetsurval*. Nyhetsvärdering innebär hur möjliga nyheter värderas och nyhetsurval handlar om vad som sedan faktiskt blir en nyhet. Dessa begrepp används ibland felaktigt synonymt i forskningen (Strömbäck, Karlsson & Hopmann, 2012, s. 719). En studie gjord av Strömbäck et al. (2012) fungerar som en konkret vattendelare mellan begreppen nyhetsvärdering och nyhetsurval. Studien visar på hur det är en tydlig skillnad mellan vilka faktorer svenska journalister anser bör påverka huruvida något blir en nyhet (nyhetsvärdering) och vilka de tror påverkar huruvida det blir en nyhet (nyhetsurval) (Strömbäck et al., 2012, s. 725). Det är *värderingen* som är av intresse i denna studie, och det kan invändas att det är irrelevant att vidare återge forskning som inte helt och hållet grundar sig i samma definition och utgångspunkt; begreppsförvirringen kring nyhetsvärdering och nyhetsurval. Det går dock att argumentera för att det i denna studie just är realvärlden som är av intresse. Ett ganska okontroversiellt antagande är att lärare på journalistutbildningar inte kommer att bry sig om att göra en begreppsanalys av forskning som har gjorts på området, när inte ens forskare själva alltid gör det. Därav är det den reella forskningen som är av intresse att förstå här, inte hur den kunde ha sett ut. Alltså, även om det är nyhetsvärdering som är av intresse för denna studie så krävs det en litteraturgenomgång som inkluderar även nyhetsurval. Detta på grund av att alla inte gör och har gjort den uppdelningen. Nyhetsvärdering vävs ibland in i nyhetsurval och behandlas inte alltid separat.

Det finns oändliga mängder nyheter var dag vilka journalister skulle kunna värdera som en nyhet. Processen har av journalister beskrivits genom metaforen att möjliga nyheter slåss mot varandra (Gravengaard, 2012, s. 1069). Men det är alltså så att det inte enbart är nyhetsvärderingen som påverkar vad som blir en nyhet, vad som blir nyhetsvurvalet, utan andra faktorer, såsom organisatoriska, gör det också (Hanitzsich & Mellado, 2011, s. 419). Med utgångspunkten att (bland annat) nyhetsvärdering påverkar vilka nyheter som människor³ sedan möter i sin mediekonsumtion betraktas det som ett viktigt begrepp. Varför då? Den etablerade och mångfaldigt empiritestade teorin *Dagordningsteorin* är relevant i sammanhanget. Dagordningsteorin (på engelska: *agenda setting theory*) i dess första dimension handlar om hur vilka nyheter som medier publicerar får påverkan på vad medborgare uppfattar som viktigt. Dess andra dimension handlar om hur vilka attribut hos dessa objekt som medier väljer att fokusera på kommer att påverka vad medborgare uppfattar som de mest framträdande attributen. Effekterna som kommer ur agendan som medier sätter genom val grundar sig i vad som beskrivs som ett behov hos medborgare att orientera sig. Därtill, bland annat normer och värderingar inom journalistiken påverkar den agenda som medier sätter och som då sedan publiken uppfattar (Mc Combs et al., 2014, s. 782). Att studera hur journalistutbildningar utbildar journaliststudenter i något som i förlängningen *är tänkt* att användas (och därmed vara med och sätta agendan för medborgare) verkar därmed relevant. Vad som aktualiseras längre fram i uppsatsen är perspektiv på huruvida en viss typ av nyhetsvärdering är bra eller dålig, nämligen beroende på vilken normativ demokratiteori det är som talar.

Det finns många listor över vilka kriterier som ökar sannolikheten för att något ska bli en nyhet. En klassisk sådan är Galtung och Ruges (1965) studie där de presenterar 12 faktorer som ökar sannolikheten för om något ska bli en nyhet eller inte. Det är en modell som har inspirerat andra forskare att söka efter faktorer som påverkar nyhetsurvalet. De många listor som förekommer kan sammanfattas i tio nyhetsfaktorer:

- **Ju** viktigare och mer relevant en möjlig nyhet upplevs vara
- **Ju** större publikens intresse för en möjlig nyhet anses vara
- **Ju** mer en möjlig nyhet handlar om kända, statusfyllda eller mäktiga personer, organisationer eller nationer

---

³ Människor benämns vidare som medborgare, med tanke på studiens syfte.

-
- **Ju** närmare tidsmässigt, geografiskt eller kulturellt en möjlig nyhet utspelar sig
  - **Ju** mer en möjlig nyhet kan rapporteras med hjälp av berättartekniker som tillspetsning, förenkling, polarisering, konkretion, personifiering, intensifiering och stereotypisering
  - **Ju** mer en möjlig nyhet passar mediernas format
  - **Ju** mer nyhetskällor har subventionerat en möjlig nyhet så att den är billig att bevaka och passar medielogiken och nyhetsmediernas format
  - **Ju** mer en möjlig nyhet passar de frågor, processer eller berättelser som redan befinner sig på nyhetsmediernas dagordningar
  - **Ju** mindre krav en möjlig nyhet ställer på publikens förkunskaper samtidigt som den kan fånga människors intresse
  - **Ju** mindre resurser i form av arbetstid, personal eller pengar det krävs för att bevaka eller granska en möjlig nyhet

Desto större är sannolikheten att nyhetsmedierna ska rapportera om den.

(Strömbäck, 2015, s. 164-165)

Den ifrågavarande studien är intresserad av hur journalistutbildningarna hanterar denna typ av kunskap. Det är såhär det sägs gå till i verkligheten, hur hanterar utbildningen det?

2.4 Journalistiken – och medborgarna

Journalistiken och medborgarna har en lång relation. För att komma åt kärnan av vad som håller dem ihop brukar ett samhällskontrakt illustreras. Ett samhällskontrakt där liberala idéer om pressfrihet ger medier dess legitimitet och där journalistikens uppdrag vilar på republikanska idéer där principer om *the common good* vägleder, idéer som har sitt ursprung i klassiker av Jean-Jacques Rousseau, John Locke och Thomas Hobbes (Sjøvaag, 2010, s. 878). På frågan om vad journalistikens samhällsroll är skulle ett svar som liknar dessa idéer säkert komma ifrån de flesta. Högtravande och vagt. Det är okontroversiellt att hävda att denna typ av resonemang, liksom med hänvisning specifikt

---

till demokratibegreppet, alltför ofta yttras utan att konkreta beskrivningar av vad detta innebär finns med, särskilt i den journalistiska praktiken. I en krönika i Journalistförbundets tidning Journalisten skriver Journalistförbundets ordförande Jonas Nordling:

"Vi har uppenbarligen en stor pedagogisk utmaning att förklara journalistikens uppgift för allmänheten. Att få var och en att förstå att vi journalister inte är speciella på något sätt. Men vårt uppdrag är det i allra högsta grad. Därför är det viktigt att varje enskild medborgare förstår vad det handlar om. Att vi alla måste försvara demokratin, varje dag. Så därför: Stå upp för journalistiken!"

(Nordling, 2011)

Analog kritik har riktats mot hur forskare i studier av nyhetsjournalistik inte tar hänsyn till hur demokrati är ett mångfacetterat begrepp som inte har endast en möjlig definition och skepnad, att journalistik och medier ofta kritiserats för att erbjuda innehåll som har en negativ påverkan på demokratin samtidigt som denna kritik inte är klargörande när det gäller vilken demokratistandard som är utgångspunkten (Strömbäck, 2005, s. 332). Utifrån denna kritik analyserar Strömbäck vad olika typer av normativa demokratimodeller implicerar för krav på journalistiken, låt oss återkomma till det i nästa avsnitt där teoretiska utgångspunkter introduceras.

Med fokus på nyhetsjournalistik, den form av journalistik som kanske ter sig mest relevant i ett demokratisammanhang, så beskrivs ofta hur journalistiken befinner sig i en komplex situation. Detta med tanke på "uppdraget" i kombination med hur den oftast produceras inom ramen för kommersiella syften. Samtidigt som medier är en av de viktigaste källorna för information om politik och därmed en viktig aspekt när det gäller att bidra till medborgares politiska kunskap (Albæk, van Dalen & de Vreese, 2014, s. 94) så beskrivs kommersialisering av nyhetsjournalistiken, av många men inte alla, som en faktor som försämrar dess kvalitet (Strömbäck, 2015, s. 32). Journalistiken beskrivs befinna sig i ett förhållande mellan privatekonomiska och samhällseliga målsättningar. Frågan om vad som prioriteras, pengar eller publicistiska målsättningar, och när dessa målsättningar inte är förenliga, diskuteras (Allern, 2012, s. 236).

När det gäller nyhetsvärdering i relation till hur medier ofta är kommersiella företag leder gärna den ekonomiska målsättningen till att nyheter som är billiga att producera

---

väljs framför andra. Allern (2012) kompletterar "traditionella och journalistiska nyhetskriterier" med mer "kommersiella" sådana, de sammanfattas:

- **Ju** större resurser i form av arbetstid, personal och pengar som krävs för att bevaka, följa upp eller avslöja något, desto mindre är chansen att det blir till en nyhet.
- **Ju** bättre källan, det vill säga avsändaren, har tillrättalagt en berättelse på ett journalistiskt sätt (och kostnaderna betalas av källan), desto större är chansen att den prioriteras som en nyhet.
- **Ju** mer exklusivt ett sådant nyhetserbud delas ut, exempelvis om journalisten kan presentera det som sin egen nyhet med en personlig byline, desto enklare blir det till en nyhet.
- **Ju** mer den redaktionella strategin bygger på att väcka sensation för att fånga publikens uppmärksamhet, desto större är sannolikheten för en "medievridding" där underhållningselement blir viktigare än kriterier som relevans, saklighet och grundlighet.

(Allern, 2012, s. 245)

Journalistutbildningskontexten i relation till nyhetsvärdering är intressant på många sätt. Frågan om huruvida dessa nyhetskriterier är bra eller dåliga är en öppen fråga, för journalister. Det är upp till var publicist (och makten över publicisten) att bestämma vad som är värt nyhetsetiketten (såvida inom ramen för lagar och egenskapade regler). Låt oss se hur just de egenskapade reglerna i form av pressens spelregler förhåller sig till spänningsfältet, när det finns ett sådant, mellan kommers och samhällsuppdrag. Tre artiklar (1, 7 & 15) i urval får agera exempel på hur journalister kan få vägledning.

Ge korrekta nyheter

1. Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling.

Respektera den personliga integriteten

7. Överväg noga publicitet som kan kränka privatlivets helgd. Avstå från sådan publicitet om inte ett uppenbart allmänintresse kräver offentlig belysning.

Var försiktig med namn

15. Överväg noga konsekvenserna av en namnpublicering som kan skada människor. Avstå från sådan publicering om inte ett uppenbart allmänintresse kräver att namn anges.

(Pressens Samarbetsnämnd, 2010, s. 7-8)

Det är inte svårt att dra slutsatsen att odefinierade begrepp som *korrekt och allsidig nyhetsförmedling* samt *allmänintresse* ger publicister ett stort spelrum. Vad betyder det egentligen? Detta spelrum bekräftas också i och med hur det är meningen att var publicist ska förstå "etiken" inte som en formell regeltillämpning utan som en "ansvarig hållning inför den publicistiska hållningen" (Pressens Samarbetsnämnd 2010, s.). En liknande syn på journalistens ansvar återfinns i Kovach's och Rosenstiel's (2014) beskrivning:

"Every journalist, from the occasional citizen sentinel or freelancer to the newsroom, to the manager who visits the boardroom, must have a personal sense of ethics and responsibility – a moral compass."

(Kovach och Rosenstiel, 2014, s. 272)

Allmänhetens pressombudsman, Ola Sigvardsson, ger uttryck för en liknande beskrivning. Han menar att det inte finns ett objektiva allmänintresse och att kontrasten viktigt och nyfikenhet kan sättas emot varandra för att ge vägledning, att det kan fungera

---

som en kompass (Waldenström, 2014, s. 16).⁴ Allmänhetens pressombudsman säger också att målet med publicitetsreglerna inte är en samstämmig syn:

"Nej, målet är att pressen ska hålla sig inom anständighetens ramar. Men en ansvarig hållning är inte något som man kan slå in med en spik i hjärnan på en ansvarig utgivare. Utan det är upp till var och en att utveckla ett förhållningssätt och en praxis. Gör man det i diskussion med varandra så är nog sannolikheten ganska stor att man rör sig mot ungefär samma sätt att se på saken."

(Waldenström, 2014, s. 17)

Syftet med att redovisa dessa exempel är att påvisa hur en journalist kan förväntas ha skaffat sig en form av tolkningsram när denne utövar sin journalistik för att kunna följa eller förhålla sig till reglerna. Detta då de inte uttrycks i explicit form, varför journalistutbildningar här kan argumenteras spela en roll i hur journalister sedan väljer att förstå och utöva sin publicistiska hållning.

Som illustration för det komplexa förhållandet mellan kommers och samhällsroll, och hur det binds samman även i forskning, kan studien av Albæk et al. (2014) fungera. Det är en studie av huruvida journalistik i enlighet med *the watchdog role* (vilken föredras vid förfrågan hos journalister) är journalistik som gör medborgare nöjda. Studien indikerar en korrelation mellan mer politisk journalistik av watchdog-karaktär och mer nöjdhet hos mediekonsumenter (Albæk et al., 2014, s. 160). Detta vittnar om det komplexa och ambivalenta förhållandet mellan journalistik och medborgare, eller ska en säga mediekonsumenter? Hur ska en journalist betrakta sin mottagare av text? Är det relevant huruvida mottagaren uppskattar innehållet? Och varför mottagaren uppskattar innehållet? Det är i teorin en öppen fråga vilken journaliststudenter sedan förväntas utöva i praktiken som yrkesutövande journalister.

Att denna studie fokuserar på just nyhetsvärderingsbegreppet och journalistikens roll i en demokrati i relation till journalistutbildningar är ett resultat av bland annat denna ambivalens. Det finns (minst) ett stort vägskäl för journalistiken, nämligen den klassiska frågan om huruvida mediekonsumenten ska få det hen vill ha eller det hen behöver (Kovach & Rosenstiel, 2014, s. 213), och när detta är motsägelsefullt. Det inspirerar positionen för att söka svar på hur begreppet nyhetsvärdering kommuniceras på

---

⁴ Jag vill för transparensens skull kommentera att jag själv är författare till denna artikel.

---

journalistutbildningar, och huruvida det finns en normativ dimension. Vidare tar denna studie ett steg till; nämligen att studera hur förhållandet ser ut mellan vad som kommuniceras från journalistutbildningarna och vad det innebär i relation till demokratibegreppet. Med andra ord, vad behöver medborgare utifrån olika normativa modeller?

3. Teoretisk referensram

Under denna rubrik ges förståelse för, motivering till och beskrivning av teoretiska perspektiv som induktivt analyserad data kommer att relateras till.

Som framgår av ovanstående avsnitt om tidigare forskning är syftet för denna studie positionerat inom flera områden. Det handlar om vad kontexten högre utbildning när det gäller att utveckla en yrkesroll innebär, hur journalisters rolluppfattning fungerar samt hur nyhetsvärdering kan förstås dels i sig självt dels i relation till mediernas relation till medborgarna. Ambitionen har varit att ge förståelse för hur de olika områdena *tillsammans*, tillika den tvärvetenskapliga ansatsen, utgör syftets relevans. Med utgångspunkten att vetenskaper berikar varandra har studiens litteraturgenomgång inspirerats. Att ha med sig flera typer av perspektiv tror jag kan bidra till en mer intressant studie, det ger mer förståelsen av en helhet än av vissa isolerade aspekter. I detta avsnitt har jag för avsikt att zooma in på de teoretiska perspektiv som studiens empiriska resultat kommer att relateras till. Valda perspektiv presenteras härmed.

3.1 Professionalisering

För att få ett relevant, utifrån studiens syfte, perspektiv på de data som samlas in och analyseras kommer teorier om *professionalisering* att vara med och driva analysen framåt. I och med att studien söker svar på hur journalistutbildningarnas kommunicerade utbildning ter sig i relation till demokratiteoriens krav på journalistiken är perspektivet relevant. Detta då det behandlar frågan om hur en professionell identitet

---

skapas, vilken jag argumenterar för följer med studenten ut i arbetslivet och demokratin. Den brittiske sociologen Julia Evetts's (2003) artikel *The sociological analysis of Professionalism* fångar denna ansats väl. Med beskrivningen att begreppet professionalisering inte alltid är definierat i forskningen ger Evetts en förståelse för hur hon själv använder begreppet: "This paper does approach professions as a generic group of occupations based on knowledge both technical and tacit" (Evetts, 2003, s. 397). Viktigt för denna studie är att inkludera tyst kunskap, då det är någonting som skulle kunna överföras i en utbildningssituation. Det går i alla fall inte att utesluta och kan förhoppningsvis, om det finns, nås i analysarbetet. Evetts (2003) har utifrån den uppsjö av tolkningar av begreppet professionalisering som har utvecklats formulerat två perspektiv vilka särskilt kommer att användas för att studera empirin. Dessa är: professionalisering som *a normative value system* och professionalisering som *an ideology of occupational power*. Dessa två perspektiv kan förstås operera på samtliga nivåerna macro (t.ex. stat), meso (t.ex. institution) och micro (t.ex. grupper och aktörer). Det finns en stor skillnad mellan dessa perspektiv på tolkningar av professionalisering. Det är att professionalisering som ett värderande normsystem betraktat innebär att professionen internt bidrar till en normativ social ordning medan professionalisering som ideologi betraktat mer handlar om ett upprätthållande av ett sorts hegemoniskt system och mekanismer för en social kontroll av de som utövar professionen (Evetts, 2003, s. 399). När det gäller de olika nivåerna är mikronivån den som ter sig mest relevant för den ifrågavarande studien. I och med intresset för hur institutioner utbildar journaliststudenter blir mikronivån det underförstått intressanta, även om det inte är det som studien undersöker i sig.

När det gäller professionalisering har Nygren (2015) gjort en tolkning av Evetts's uppdelning i profession som normativt värdesystem och ideologi; nämligen i ett värdesystem respektive ett organisationssystem. Journalister har grundläggande värderingar att luta sig mot när tryck utifrån kommer, medan teorin om profession som ett organisationssystem mer syftar till hur en kontrollmekanism, såsom en chef, kan berätta för den enskilda journalisten vad som är att betrakta som professionellt när hen tvekar (Nygren, 2015, s. 68). Vad som särskilt motiverar denna teoretiska ansats kan fångas av hur Nygren (2015) beskriver hur dessa två olika perspektiv på journalistikens professionalisering aktualiserar frågan om journalistikens autonomi och självständighet, detta både för en journalist i sig men också för hela journalistiken. Journalistiken som

---

profession grundar sig i en blandning av perspektiven och den enskilde journalisten grundar sin autonomi på värderingar.

Det är av intresse för denna uppsats är att studera vilken typ av professionalisering som journalistutbildningarnas presentationer indikerar. Jag argumenterar alltså för att Evetts's (2003) teori går att applicera på även journalistutbildningar. Det är därför relevant att i resultatet söka efter indikatorer för om journalistutbildningarna presenterar utbildningen på ett sätt som ger uttryck för den ena eller andra idén om vad professionalisering innebär. Dessutom, värt att nämna igen är hur gemensamma normer inom journalistiken är viktigt för yrkets status som profession. Det är därför okontroversiellt att anta att en journalists påbörjade professionalisering på journalistutbildningen också följer med till yrkeslivet och kan argumenteras påverka själva yrket.

3.2 Nyhetsvärden och tyst kunskap

Ett citat av en dansk redaktör som återfinns i Schultz's (2007) studie av journalisters magkänsla får fungera som introduktion till detta perspektiv: "For me it has to do with a feeling. Can I picture the story? Can I see the headline? Then I'll believe in the story" (Schultz, 2007, s. 190). Schultz menar att detta citat väl illustrerar det som i hennes studie kallas för journalisters magkänsla. Hon menar att den journalistiska praktiken innehåller, med utgångspunkt i Bourdieus reflexiva sociologi, två typer av nyhetsvärden. Dessa är dels *doxic news values*: "For instance "newsworthiness", which are silent and belong to the universe of the undisputed" (Schultz, 2007, s. 204) dels *orthodox/heterodox news values*: "Which are explicit and debatable to the sphere of journalistic judgement" (Schultz, 2007, s. 204). Journalister upplever att magkänslan för nyhetsvärdering innehåller båda dessa dimensioner (Schultz, 2007, s. 204). Särskilt *doxic news values* är relevant för denna studie. Detta då jag vill få med perspektivet med nyhetsvärdering som någonting underförstått, vilket är något som går att koppla till tyst kunskapsöverföring. Att söka svar på hur journalistutbildningar hanterar utbildning i nyhetsvärdering och i journalistikens roll i en demokrati bör innefatta inte bara att söka efter vad som undervisas explicit utan också efter vad som förmedlas som självklart och underförstått. Det är därför relevant att ha med Schultz's (2007) studie här. Vad som är

---

outtalade nyhetsvärden går alltså att relatera också till vad som brukar beskrivas som *tyst kunskap*. Det är alltså en sorts kunskap som kan beskrivas som svår att sätta ord på, en sorts kunskap som har visat sig vara uppenbar redan i ett tidigt stadium i utbildade journalisters karriär (Kronstad, 2014, s. 187). Kronstads (2014) studie visar på hur journaliststudenter med erfarenhet av att arbeta som journalist har svårt att verbalisera sin kunskap, och att beskriva vad som styr ett beslut. Istället hänvisar de till en intuition och en känsla för situationen. Studenterna med erfarenhet av att arbeta som journalist gav exempel på yrkesrelaterade händelser istället för att ge motivering när de ombads att förklara sin känsla (Kronstad, 2015, s. 185). I sin studie utgår Kronstad (2014) ifrån Schon's (1992) begrepp *knowing-in-action*. Kronstad (2014) citerar Schon (1992): "[The] capacity to do the right thing (...) exhibiting the more that we know in what we do by the way in which we do it, is what we mean by knowing-in-action" (citerad i Kronstad 2015, s. 185)

Dessutom, journalisters professionella normer beskrivs som att vara "tysta", underförstådda (Gravengaard och Rimestad, 2012, s. 468). Det är något som jag argumenterar för är relevant även när en journalist formas på en journalistutbildning. I och med att gemensamma normer för journalister är en viktig aspekt i yrkets (semi) professionalisering kan detta perspektiv söka efter tyst kunskapsöverföring som ger uttryck för vissa normer i det som journalistutbildningarna presenterar.

3.3 Demokratimodeller

Som har beskrivits ovan är syftet att söka svar på hur relationen ser ut mellan den utbildning som journalistutbildningarna presenterar och de krav som olika demokratimodeller ställer på journalistiken, detta utifrån begreppet nyhetsvärdering. För att kunna göra det krävs en tydlig teoretisk ansats när det gäller vilka krav olika demokratimodeller ställer på journalistiken. Beroende på vilken demokratimodell så har journalistiken olika roller och kvalitet att uppfylla har tidigare slagits fast (Strömbäck, 2005, s. 132). Den teoretiska utgångspunkten finns i Strömbäcks (2005) artikel *In search of a standard: four models of democracy and their normative implications for journalism*. Detta även om Strömbäcks syfte är ett helt annat än det för denna studie. Strömbäcks

utgångspunkt handlar om att finna en standard med vilken nyhetsjournalistikens kvalitet kan mätas:

"Underlying the question about what obligations media and journalism have toward democracy, however, is an even more fundamental question: what is meant by the concept of democracy? Consequently, in order to clarify our expectations of media and journalism, as well as the discussion about proper standards by which to evaluate news journalism, it is necessary to specify unequivocally the model of democracy involved when using the word "democracy"."

(Strömbäck 2005, s. 333)

För denna studie används istället perspektivet för att bakvägen få indikationer på vilken demokrati som journalistutbildningarna, igenom sin presentation av begreppet nyhetsvärdering, indirekt/direkt åsyftar. Detta är särskilt intressant då utbildningarna i sina kurs- och utbildningsplaner också utlovar utbildning av journalister i aspekter så som journalistikens roll i en demokrati. Perspektivet kan fungera klagörande för hur utbildningen dels i nyhetsvärdering dels i journalistikens roll i en demokrati förhåller sig till etablerade normativa demokratiteorier. Strömbäcks (2005) analys beskriver de huvudsakliga och särskiljande kraven på journalistiken från respektive vald normativ demokratiteori:

Normativ demokratiteori	Procedural democracy	Competitive democracy	Participatory democracy	Deliberative democracy
Distinguishing and core normative demands upon news journalism	Respect the democratic procedures; act as a watchdog or as a Burglar Alarm exposing wrongdoings	Act as a watchdog or a Burglar Alarm; focus on the record of office-holders and the platforms of the political candidates and parties; focus on the political actors	Let the citizens set the agenda; mobilize the citizens' interest, engagement and participation in public life; focus on problem solving as well as problems; frame politics as a process open for principally everyone and citizens as active subjects; link active citizens together	Act for inclusive discussions; mobilize citizens' interest, engagement and participation in public discussions; link discussants to each other; foster public discussions characterized by rationality, impartiality, intellectual honesty and equality

---

(Strömbäck, 2005, s. 341)

Denna studies syfte ansluter sig till hur Strömbäck (2005) beskriver journalistikens och mediernas roll när det gäller vilken sorts demokrati vi lever i:

"Which model of democracy a country resembles or is striving to become is not dependent only on its citizens and their representatives. Of equal or larger importance is what kind of democracy media and journalism contribute to."

(Strömbäck 2005, s. 338)

Låt oss studera Strömbäcks (2005) modell mer i detalj:

Procedurdemokrati (procedural democracy): Demokratimodellen beskrivs som att inga som helst krav ska ställas på medborgare när det gäller att gå och rösta, att delta i samhällsdebatt, att ha kunskap om det politiska livet eller att för den delen läsa nyheter. Det som krävs är att ingen kränker de demokratiska fri- och rättigheter som alla medborgare har. Strömbäck (2005) analyserar modellen som att när det gäller normativ för medier och journalistik så finns det inga sådana, förutom att likt för medborgare respektera demokratiska fri- och rättigheter. Enligt denna modell är kommersialisering av nyheter inget problem utan snarare så det bör gå till, enligt teorin så behövs inga krav på journalistiken i och med att efterfrågan hos medborgare kommer att leda till att de får vad de behöver (Strömbäck, 2005, s. 334).

Konkurrensdemokrati (competitive democracy): Demokratimodellen beskrivs som att medborgare ska agera passiva mottagare av vad den politiska eliten levererar och har levererat. Det går att likna vid en marknadsidé där politiska alternativ utgör varor och medborgare ska passivt välja och vraka. För detta krävs att medborgare är insatta i samhällsproblem, hur olika politiska alternativ ser på lösningar, hur politiska alternativ har agerat i olika frågor och så vidare. För att kunna göra ett bra köp krävs lite research. Detta ställer krav på medier och journalistik i form av att de ska leverera information som är sann, journalistiken ska vara proportionerlig på så sätt att den inte ska resultera i att medborgare riktar sitt fokus åt fel håll och journalistiken ska fokusera på vad

---

politiska alternativ gör och säger. Dessutom, journalistiken ska berätta om den politiska eliten utifrån flera aspekter; vad politiska alternativ har gjort, vad de har lovat att göra och såklart vad de vill göra i framtiden. Journalistiken förväntas informera om hur samhället och det politiska systemet fungerar (Strömbäck, 2005, s. 334-335).

Deltagardemokrati (participatory democracy): Demokratimodellen beskrivs som att demokratin blomstrar om medborgare är aktiva och engagerade i det offentliga livet, om medborgare möter varandra i sitt engagemang och om medborgare får så kallade demokratiska attityder. Därför bör detta också ske. Detta är att jämföra med föregående modell där medborgare ska vara endast passiva mottagare av politisk information. Detta betyder att medborgare bör ha information om hur de kan vara med i det politiska livet, hur de kan vara med och påverka och hur de kan hitta sätt att träffa människor som tycker likadant. Medborgare behöver också kunskap om vilka samhällsproblem som landet står inför, hur de olika politiska alternativen står i olika frågor och sist men inte minst också kunskap om vart de själva står. De implikationer för medier och journalistik som detta får menar Strömbäck (2005) är att ge information om samhällslivet och information om hur medborgare kan engagera sig. Journalistiken ska också låta medborgare få tala för dem själva och därav bör medborgarna också få sätta agendan. Journalistiken ska även fylla funktionen att gestalta politik som något som är relevant och öppet för alla att delta i (Strömbäck, 2005, s. 335-336).

Samtalsdemokrati (deliberative democracy): Demokratimodellen beskrivs av Strömbäck (2005) som en demokrati där politiska beslut bör föregås av rationella och opartiska diskussioner i små och stora sammanhang samt genom intellektuell välvillighet och jämlikhet bland diskussionsdeltagarna. Diskussionerna ska också ses som både ett medel för att nå enighet (eller i alla fall ökad förståelse för olika argument) och som ett mål i sig själv. Utöver att ge medborgare information om samhälle och politik ska journalistiken uppmuntra till politiska diskussioner beskrivet ovan. Som motsats till att rapportera om politiken som ett spel så ska journalistiken gestalta politik som att det handlar om att hitta lösningar på problem som vi alla delar, och att målet är att dessa lösningar också ska bli åtminstone accepterade av alla medborgare (Strömbäck, 2005, s. 336-337).

Vidare, Zaller (2003) har också ställt frågan om vad för standard som nyhetsjournalistikens kvalitet ska mätas utifrån. Han kommer fram till att den klassiska standard han kallar *Full News standard* (att nyheter ska ge medborgare den information de behöver för att kunna ta politisk ställning) ställer alldeles för höga krav på många medborgare. Istället presenterar Zaller en alternativ standard: *The Burglar Alarm news standard*. Den innebär att nyheter ska erbjuda information på ett sätt som fångar medborgarnas uppmärksamhet om akuta samhällsproblem (Zeller, 2003, s. 110). *The burglar alarm standard* har blivit kritiserad, bland annat för att den beskriver nyhetsjournalistiken precis såsom den har sett ut de senaste 20 åren. Dessutom, nyhetsundvikare motiverar sitt avståndstagande ifrån nyheter med att nyhetsjournalistiken bland annat är just för alarmerande (Bennet, 2003, s. 131).

Vad denna diskussion tjänar till att belysa är hur det även om en söker svar på vilken demokrati en viss nyhetsjournalistik adresserar är av vikt att inkludera det faktum att andra faktorer såsom hur medborgare sedan hanterar den output som olika typer av nyhetsjournalistik levererar påverkar hur samhället sedan faktiskt ser ut. Alltså detta även om journalistiken skulle följa vissa ideal. En analog betraktelse över medborgares roll:

"The quality of our democratic life depends, in short, on the public having the facts and being able to make sense of them. And that, even in a networked age, requires journalists. Whether we have them increasingly will depend on whether citizens can recognize the difference between propaganda and news – and whether they care."

(Kovach & Rosenstiel, 2014, s. 9)

Detta är givetvis ett viktigt perspektiv att ha med sig, att journalistiken i sig är *en* faktor och den faktor som adresseras i just denna studie. Med det sagt kommer alltså Strömbäcks (2005) modell över demokratimodellers normativa krav på medier och journalistik att fungera grundläggande för analysen av resultatet ifrån den empiriska studien.

---

4. Design och metod

Studiens två första frågeställningar besvaras induktivt genom att låta insamlad data vara grund för de teman som utvecklas genom tematisk analys. Den tredje frågeställningen besvaras genom att analysera dessa teman utifrån normativa demokratimodeller. Under denna rubrik specificeras och motiveras dessa tillvägagångssätt.

4.1 Metodval

Jag inleder med att motivera metodvalet för att i nästa steg gå in specifikt på de olika operationaliseringarna.

För denna studie har ett kvalitativt förhållningssätt antagits, en övergripande motivering till det är förstås nödvändigt. Det som främst motiverar detta förhållningssätt är hur det fenomen som studien fokuserar på inte tidigare är undersökt; att söka efter svar på vilken demokratimodell som journalistutbildningens undervisning i nyhetsvärderingsbegreppet ger uttryck för. Därav är studien att betrakta också som explorativ. Dessutom är studiens syfte av deskriptiv karaktär, och just denna kombination kan väl argumenteras peka på det fruktbara i att då anta ett kvalitativt förhållningssätt (Marshall & Rossman, 2011, s. 92).

Efter att en kvalitativ ansats har motiverats och slagits fast har den specifika metoden *kvalitativ innehållsanalys* valts som analysmetod. Det som främst motiverar en kvalitativ innehållsanalys framför en kvantitativ sådan är att vissa delar i dessa dokument är att betrakta som viktigare än andra delar; "(...) helheten i texten, det centrala som forskaren är ute efter att fånga in, antas vara något annat än summan av delarna" (Esaiasson, Giljam, Oscarsson & Wägnerud, 2012, s. 235). Jag argumenterar även för att en kvalitativ innehållsanalys är att föredra framför en kvantitativ då en kvantitativ ansats med en fördefinierad kodram riskerar att missa värdefulla insikter. Detta eftersom den applicerar en begränsad världsbild på studieobjektet (Marshall & Rossman, 2011, s. 91). Detta särskilt med tanke på kombinationen syftets karaktär och hur området tidigare inte är undersökt. Det är också så att frågan om hur journalistutbildningar presenterar begreppet nyhetsvärdering och journalistiken i relation till demokrati kan argumenteras

---

ligga dold under den uppenbara ytan, varför en mer intensiv genomgång av data i enlighet med kvalitativ innehållsanalys är lämplig (Esaiasson et al., 2012, s. 237).

Som sagt är denna analys explorativ och därav kommer den kvalitativa innehållsanalysen att utföras utan fördefinierade typer av svar. Esaiasson et al. (2012) lyfter en fara med denna typ av förhållningssätt, nämligen att "(...) slutsatserna blir alltför beroende av vad som råkar återfinnas i materialet" (Esaiasson et al., 2012 s. 246). Denna aspekt som lyfts fram som en svaghet är för denna studie istället en ytterligare motivering till det öppna förhållningssättet. Det är just vad som "råkar" stå i dessa dokument som är av intresse, det betraktas inte som godtyckligt utan just som den presentation för studenter som utbildningarna faktiskt ger.

Det finns olika typer av kvalitativ innehållsanalys och en motivering till val av vilken är därav nödvändigt. Jag har valt att använda *tematisk innehållsanalys*. I ett första steg i specifikt metodval har jag placerat studien utifrån Marshall och Rossman's (2011) uppdelning i olika genrer för en studie (Marshall & Rossman, 2011, s. 93). Jag tycker att det är ett bra sätt att positionera studien, det kan hjälpa till att vägleda till vilken metod som är lämplig. Då jag endast är intresserad av vad journalistutbildningarna presenterar *i sig* positionerar jag studien inom ramen för genren *language and communication*. För denna genre är analys av text i form av innehållsanalys lämpligt. (Marshall & Rossman, 2011, s. 93). Det som särskilt motiverar användning av tematisk analys för denna studie är hur syftet kräver en analys som förmår analysera både delar för sig men framför allt hur relationen mellan olika intressanta meningsbärande enheter ser ut. Jag argumenterar för att just *teman* är en passande form för detta. Detta särskilt på grund av att materialet inte är särskilt uttömmande på svar på frågeställningarna om inte en djupare analys görs än att exempelvis kategorisera vad som står. Braun och Clarke (2006) beskriver begreppet tema såhär:

"A theme captures something important about the data in relation to the research question, and represents some level of patterned response or meaning within the data set."

(Braun & Clarke, 2006, s. 82)

Det som särskilt har fångat mitt intresse för denna metod är ovanstående definition. När jag innan jag satte igång med studien skummade igenom en del material så resonerade jag att syftet i förhållande till materialet kräver en metod som kan fånga mönster i

---

materialet. Dessutom en krävs en metod som inte värderar hur många gånger något nämns utan det faktum att det nämns, hur det nämns och i relation till vad det nämns. Detta är det huvudsakliga argumentet till valet av tematisk innehållsanalys som metod. Jag vill samtidigt understryka hur jag inte hävdar att detta är det enda sätt som det går att göra på, men jag argumenterar för att detta är ett informerat val när det gäller hur jag kan besvara just det som jag utifrån denna studies syfte vill ta reda på (Braun & Clarke, 2006, s. 80).

4.2 Metodologiska utgångspunkter

Innan jag går in på operationaliseringarna för de olika materialen vill jag kort kommentera mina egna metodologiska utgångspunkter. När det gäller val av metod så bär alla sådana antingen i sig eller i kombination med forskarens val på antaganden av ontologisk och epistemologisk natur. Vissa val av metoder innebär i sig sådana antaganden, såsom att exempelvis diskursanalys bär med sig antaganden om hur verkligheten skapas diskursivt. När det gäller metodvalet tematisk innehållsanalys så går den att kombinera med olika sådana antaganden. Därför behöver forskaren explicit berätta vilka dessa är (Braun & Clarke, 2006, s. 81) för att transparent sätta studien i dess rätta vetenskapsteoretiska sken. Jag ska kort redogöra för detta.

För att göra det på ett tydligt sätt har jag utgått ifrån Burrell och Morgan's (1979) modell över antaganden i samhällsvetenskaplig forskning. De beskriver hur beroende på vilka antaganden en gör angående ontologi, epistemologi och människans natur så är vissa metodologiska ansatser mer lämpliga än andra.

Utifrån modellen så ansluter jag min studie till realismen när det gäller ontologi, alltså att det existerar en värld oberoende av vår uppfattning av den. Realismen tillhör den objektiva sidan av denna subjektiv-objektiv-modell, men resterande antaganden hamnar på den subjektiva sidan. Dessa är anti-positivism när det gäller epistemologi och voluntarism när det gäller människans natur (Burrell & Morgan, 1979, s. 1-3). Utifrån dessa antaganden hamnar min metodologiska ansats inom ramen för idiografisk metodologi. Fokus här är: "The principal concern is with an understanding of the way in which the individual creates, modifies and interprets the world in which he or she finds himself." (Burrell & Morgan, 1979, s. 3) Här blir det tydligt att jag inte helt och hållet

---

köper den idiografiska metodologin, att jag ansluter studien till realismen lyser igenom. Detta särskilt genom mitt fokus på journalistutbildningarnas presentationer i sig och inte hur studenterna upplever dem. Det indikerar hur jag tror att det finns en verklighet (materialet i sig) oberoende av hur en externt (jag och studenterna) uppfattar den. Jag går dock, i enlighet med hermeutiken, med på att tolkning är centralt när det gäller att uppnå förståelse för vad världen (materialet) innebär (Føllesdal, Walløe & Elster, 2009 s. 136). Det som gör att jag trots detta ansluter mig till en idiografisk metodologi är hur jag tror att människan mer är skapare av sin miljö än skapad och hur jag inte tror att den kunskap jag når med studien är att betrakta som objektiv i enlighet med positivismen (Burrell & Morgan, 1979, s. 1-3).

Den teoretiska referensram som har presenterats ovan är i enlighet med voluntarismen. Detta då det handlar om att människor aktivt kan skapa olika typer av professioner. Även kultur för hur olika nyhetsvärden blir tagna för givna anser jag vara i enlighet med voluntarism. Även om vissa människor har mer makt än andra. Till sist, teorin om hur journalistiken ser olika ut i olika ideala demokratier indikerar här hur det är möjligt för människan att genom att påverka journalistikens innehåll också skapa en annan verklighet. Det är mot bakgrund av dessa antaganden som studien är skapad.

4.3 Urval

I detta avsnitt presenteras det urval som ligger till grund för studien, och varför. Det material jag har valt för den empiriska undersökningen är kurs- och utbildningsplaner, för samtliga journalistutbildningar med kandidatexamen samt kurslitteratur och föreläsningar i urval. Låt oss börja med det förstnämnda.

En motivering till valet att studera kurs- och utbildningsplaner är att jag vill kunna se hur relationen ser ut mellan kurs- och utbildningsplaner och hur det går till i praktiken. Praktiken representeras av vidare analyser av kurslitteratur och föreläsningar. Därav behövdes detta första steg. Dessutom anser jag att det fyller en intressant funktion att ha både den teoretiska idémässiga informationen (kurs- och utbildningsplaner) och vad som *faktiskt* presenteras i praktiken. Det ger en helhetsbild som tjänar syftet väl. Det ger också en rättvis inställning gentemot utbildningarna, de får så att säga chansen att få fram också vad som är tänkt att undervisas om det är så att helt andra saker skulle

---

komma fram i praktiken än vad som står i dokumenten. Jag drar här paralleller till Miles och Huberman's (1994) redovisning av *typical case* som urvalstyp. Det beskrivs som ett urval som syftar till: "Highlights what is normal or average" (Miles & Huberman, 1994, s. 28). Jag vill kartlägga hur en "normal" journalistutbildning med kandidatexamen presenterar valda områden för sina studenter. En tanke med designen för denna uppsats har varit att i ett första steg kartlägga utbildningarna utifrån en bredd.

Eftersom jag är särskilt intresserad av Högskoleverkets kvalitetsgranskningsmetod så har jag riktat mitt fokus på de journalistutbildningar som ger en kandidatexamen (vilka är dem som Högskoleverket kvalitetskontrollerar). Jag valde därav bort de utbildningar som ges på landets folkhögskolor. De utbildningar som då ingår i materialet är: JMG (Göteborg), JMK (Stockholm), Linnéuniversitetet (Kalmar och Växjö), Lunds universitet (Lund), Södertörns högskola (Stockholm) samt Umeå universitet (Umeå).⁵ Mittuniversitetet (Sundsvall) fick tas bort från urvalet då institutionen håller på med en uppdatering av kursplanerna för en ny journalistutbildning, och alla kursplaner för utbildningen finns inte färdiga. Eftersom jag ville studera kurs- och utbildningsplaner som gäller nu, för samtliga, så valde jag att ta bort Mittuniversitetet ifrån urvalet. Jag valde att studera samtliga dessa utbildningar för att i kartläggande syfte ge en bild av hur det ser ut generellt i kurs- och utbildningsplaner på journalistutbildningarna med kandidatexamen i Sverige.

Resten av materialet kommer ifrån endast JMG i Göteborg och JMK i Stockholm. Valet av dessa två utbildningar av alla möjliga motiveras härmed. Med utgångspunkten att jag vill gå ifrån hur de teoretiska resonemangen ser ut när det gäller nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati till praktiken var valet ganska givet att jag inte hade möjlighet att gå vidare med alla utbildningarna. Detta med hänvisning till tidsbegränsningen. Valet av JMG och JMK ska dock inte betraktas som att de valdes på grund av att de är annorlunda än de andra utbildningarna. Kurs- och utbildningsplanerna för alla utbildningar skiljer sig inte åt på något radikalt sätt. Utan jag valde JMG för att det var praktiskt och JMK för att jag ville ha två utbildningar med i studien. Det finns alltså inget som säger att det inte hade varit lika intressant att göra samma studie av två av de andra, vilket såklart skickas vidare till framtida forskningsidéer. Jag vill också vara tydlig med att jag inte valde att studera två

---

⁵ Jag vill för transparensens skull kommentera att jag själv har gått journalistutbildningen vid Lunds universitet.

---

utbildningar i syfte att jämföra dem, utan för att få rikare data än om jag hade valt endast en.

När det gäller urval av vilken kurslitteratur har syftets fokus på nyhetsvärdering varit vägledande. Jag har undersökt vilken kurslitteratur som studenterna har och sedan sökt svar på vilken litteratur som särskilt motsvarar studiens intresse för nyhetsvärdering. Jag landade i boken *Reporter* (2009) av Björn Häger och kapitlet *Nyhet*. Detta med motiveringen att boken beskrivs som en handbok och kapitlet presenteras som att ge svar på hur nyhetsvärdering går till. Inledningsvis upplevde jag hur endast ett kapitel kändes lite lite, men då metoden som användes är väldigt tidskrävande blev den avgränsningen helt rimlig och samtidigt ändå givande i förhållande till syftet. För att förtydliga så valde jag inte kurslitteratur som specifikt behandlar journalistikens relation till demokrati, utan det är när den relationen behandlas i anslutning till presentationer av nyhetsvärdering som det är relevant för studien.

När det gäller urval av föreläsningar ville jag att det skulle representera hur journalistutbildningarna i urval faktiskt presenterar nyhetsvärdering för studenterna. För att då få det bästa urvalet så mejlade jag studierektorerna för respektive utbildning och frågade om vilken föreläsning som var relevant för mig att gå på. Jag upplevde det som en bra urvalsmetod för att undvika kritiken att de har bättre eller mer relevanta föreläsningar om detta vid andra tillfällen. Metoden resulterade i att jag gick på två föreläsningar på JMG i Göteborg och en föreläsning på JMK i Stockholm. På JMG hade första föreläsningen rubriken *Nyhetsjakt* och den andra var ett seminarium där studenterna presenterade nyhetsreportage som de själva hade skapat. I Stockholm hade föreläsningen rubriken *Vad är en nyhet?*. Urvalet baseras alltså på vad som ger det mest uttömmande materialet i förhållande till syftet och tidsbegränsningen. Jag vill än en gång understryka hur studiens intresse för journalistiken i relation till demokrati endast finns när det förekommer i anslutning till det som är i fokus, nyhetsvärderingen.

4.4 Operationalisering

Även om frågeställningarna ska besvaras induktivt krävs tydliga och vägledande frågor som på ett tydligt sätt ska koppla empirin till syftet. Frågeställningarna är det centrala men för att kunna operationalisera dessa krävs ett förtydligande av vad

---

frågeställningarna innebär, detta med hjälp av ett antal vägledande frågor. Tanken är att undersökningen ska styras av vad dokumenten innehåller, men för att hjälpa att hålla fokus på det som studien faktiskt ska undersöka, en validitetsfråga, har ett antal vägledande analytiska frågor tagits fram (Esaiasson et al., 2012, s. 245). Frågorna som jag har utvecklat är samma för varje material:

Vad säger materialet om hur begreppet nyhetsvärdering är beskaffat?

Vad säger materialet om vad studenternas relation till nyhetsvärderingsbegreppet ska vara efter avslutad utbildning?

Vad säger materialet om vilken roll den enskilda journaliststudentens uppfattning spelar/ska spela i utövandet av nyhetsvärdering?

Vad säger materialet om hur/huruvida journalistik och demokrati är relaterade till varandra?

Vad säger materialet om hur begreppet demokrati är beskaffat?

Vad säger materialet om vad studenternas relation till demokratibegreppet ska vara efter avslutad utbildning?

Vad säger materialet om vilken roll den enskilda journaliststudentens uppfattning spelar/ska spela när det gäller journalistikens roll till demokratin?

Det ska understrykas hur det alltså inte, med vald ansats, på förhand ska definieras något av begreppen nyhetsvärdering eller demokrati. idén är istället att låta dessa definitioner komma ifrån innehållet i dokumenten utan att applicera en extern definition. Detta då det är just utbildningarnas presentation av begreppen som är av intresse för denna studie, jag vill att resultatet ska komma enbart ifrån materialet. Ovanstående frågor fungerar alltså vägledande för studien och i enlighet med den tematiska innehållsanalysen kommer processen gå vidare genom att efter att ha kodat meningsbärande innehåll söka efter teman som adresserar frågeställningarna.

Nedan följer en beskrivning av det tillvägagångssätt som metodvalet att använda tematisk innehållsanalys i enlighet med Braun och Clarke (2006) innebär. Denna beskrivning gäller alltså för samtliga material men presenteras endast en gång. Analysen utgår ifrån Braun och Clarke's (2006) process, en analysgång i sex faser:

- a) Familiarizing yourself with your data.
- b) Generating initial codes

-
- c) Searching for themes
  - d) Reviewing themes
  - e) Defining and naming themes
  - f) Producing the report.

Eftersom frågeställningen här söker efter en kartläggning av hur journalistutbildningar presenterar för studien viktiga begrepp (eftersom detta sedan når studenterna) informerar det om ett metodologiskt val att söka meningsbärande innehåll som återfinns explicit i texten. Braun och Clarke (2006) gör indelningen *semantic* (explicit) och *latent* (interpretive). I den semantiska tematiska innehållsanalysen är det vad som syns explicit som analyseras, det som eventuellt finns bortom denna yta är inte relevant i en sådan analys. (Braun & Clarke, 2006, s. 84) Vad jag vill understryka här är att även om det handlar endast om det semantiska så behöver det inte vara enbart ordet nyhetsvärdering eller ordet demokrati som nämns. När det explicita uppenbart handlar om dessa ord så betraktas även dessa som explicita.

Den semantiska analysen tillämpas här genom att gå ifrån en beskrivande nivå (tematisk analys av materialen) till en tolkande nivå (relateras till teorier samt analyseras utifrån normativa demokratiteorier). Braun och Clarke (2006) refererar till (Patton, 1990) och skriver:

"Ideally, the analytic process involves a progression from description, where the data have simply been organized to show patterns in semantic content, and summarized, to interpretation, where there is an attempt to theorize the significance of the patterns and their broader meanings and implications (Patton, 1990), often in relation to previous literature."

(Braun & Clarke 2006 s. 84)

En viktig del i analysen har varit att sträva efter att förekomma den kritik som ofta riktas mot kvalitativ forskning; anything goes-kritiken (Antaki, Billig, Edwards & Potter, 2003). Jag har strävat efter att undvika att återge resultat genom att hänvisa till att teman passivt framträder ur texten framför mig (Braun & Clarke 2006, s. 80). De framträder inte utan att jag aktivt analyserar fram just dem. Ett sätt att förekomma en sådan kritik kan vara transparens och visa hur de olika analysstegen konkret går till: I det första

---

steget (a) har dokumenten lästs igenom ett flertal gånger, och inte alla gånger på en dag. Detta i hopp om att lära känna hela dokumenten och inte bara det som vid en första anblick upplevs som intressant. Visst är det tidskrävande, men med övertygelsen om att det ger en viktig grundförståelse för den vidare analysen är argumentet att tiden har spenderats väl (Braun & Clarke, 2006 s. 87). I denna fas har anteckningar av intressanta formuleringar förts.

Ett metodologiskt val som gjorts för studien är att i enlighet med studiens kartläggande syfte och studiens utställda frågeställningar sträva efter att ge en detaljerad bild av utvalda (för studien) relevanta teman. Detta att jämföra med att ge en beskrivning av alla teman som en *kan* analysera fram ur dokumenten (Braun & Clarke, 2006, s. 83). Det är teman som är relevanta för frågeställningarna som är av intresse här:

I nästa fas av analysen (b) har initiala koder utvecklats ur dokumenten. I och med valet av induktiv ansats har inga fördefinierade koder använts utan koder har bestämts utifrån vad dokumenten visar. Kodningen har gjorts genom att läsa igenom dokumenten på nytt och att ge all text lika mycket uppmärksamhet (Braun & Clarke, 2006, s. 89). Med frågeställningarna i bakhuvudet har texterna sökts igenom för att anteckna relevanta aspekter i förhållande till frågeställningarna. Tillvägagångssättet har varit att utveckla koder och ge dem var sin siffra, för att sedan koda allt innehåll en gång till, genom att markera siffran i texten, utifrån de utvecklade koderna. En strävan i analysen har varit att vara öppen inför så många olika mönster som möjligt och att vara generös med omgivande text kring de data som har kodats, detta för att inte förlora sammanhanget. Dessutom att tillåta att samma utdrag ur dokumenten får anslutas till flera olika koder, bara en eller ingen alls (Braun & Clarke, 2006, s. 89).

I nästa fas (c) har listan av koder formerats till en fysisk tankekarta som möjliggör analysarbetet i att sortera koder till övergripande teman. Analysarbetet har strävat efter att analysera de olika koderna och söka efter teman bland dessa som adresserar syftet på något sätt. Braun och Clarke (2006) skriver:

"A theme captures something important about the data in relation to the research question, and represents some level of patterned response or meaning within the data set."

(Braun & Clarke, 2006 s. 82)

De teman som utvecklas i detta stadium har betraktats som preliminära och en öppenhet inför förändringar har varit närvarande (Braun & Clarke, 2006, s. 89-90).

Nästa steg i analysen (d), som följer den process som Braun och Clarke (2006) argumenterar för, är att ifrågasätta processens utveckling genom att dels se över huruvida de teman som utvecklats fungerar i förhållande till de textutdrag som ingår dels se över huruvida de teman som utvecklats representerar texten (i relation till syftet) eller om dokumenten berättar om fler eller annorlunda teman (Braun & Clarke, 2006, s. 91). För att förtydliga här handlar det alltså inte om att utvecklade teman ska representera dokumenten, litteraturen eller föreläsningarna som helhet utan styrs av relevans utifrån de givna frågeställningarna:

"Furthermore, the 'keyness' of a theme is not necessarily dependent on quantifiable measures, but rather on whether it captures something important in relation to the overall research question."

(Braun & Clarke, 2006, s. 82)

I nästa steg (e) är det tid för att förfina de teman som nu är utvecklade, att studera dem i förhållande till vad de i sig och vad alla teman tillsammans berättar för historia i förhållande till studiens frågeställningar. Hur besvarar de teman som utvecklats frågeställningen? (Braun & Clarke, 2006, s. 92) "What is the overall story the different themes reveal about the topic?" (Braun & Clarke, 2006, s. 94).

I det avslutande steget som den valda processen innebär (f) handlar om att skriva ut resultatet av analysen i en rapport. Det som särskilt efterfrågas här är en strävan efter att inte fastna i att återge utdrag ur texter, utan att med hjälp av utvecklade teman utforma ett narrativt argument som erbjuder läsaren ett svar på givna frågeställning (Braun & Clarke, 2006, s. 93).

När det gäller kurs- och utbildningsplaner framgår det tydligt att det är text som analyseras. Jag vill kommentera analysen av föreläsningarna att den inte är att betrakta som en etnografisk observerande studie. I och med min avgränsning till att studera endast journalistutbildningarnas presentationer så är inte kommunikationen mellan elever och lärare eller respons ifrån elever relevant. Dessutom, eftersom syftet inte söker efter vad som sker i klassrummet utan endast det som presenteras av läraren så har jag studerat denna presentation som vore det en text. Jag har använt en diktafon och

---

fokuserat endast på den "text" som har presenterats på föreläsningarna. Detta för att operationalisera i enlighet med studiens avgränsning.

5. Demokratimodeller - en vidare analys

5.1 Operationalisering av teoretiska definitioner

Vid detta stadium är frågeställning ett och två besvarade genom att teman har analyserats fram ur insamlad data. Men för att söka svar på studiens sista, och övergripande, frågeställning behöver det som har kommit fram nu analyseras utifrån normativa demokratiteorier. Den teoretiska ansatsen beskriven i teoriavsnittet ger förståelsen att beroende på vilken normativ demokratimodell så ställs olika krav på medier och journalistik. För att kunna operationalisera den sista frågeställningen så behövs en tydlig koppling mellan de teoretiska definitionerna som utgör den teoretiska ansatsen och den empiriska delen där svaren eftersöks.

Som Esaiasson et al. (2012) beskriver så handlar detta om studiens validitet. De beskriver övergången mellan det teoretiska språket till det operationella som det mest centrala och svåraste problem som forskare inom samhällsvetenskapen står inför (Esaiasson et al., 2012, s. 57). I detta fall utgör Strömbäcks (2005) modell över vilka implikationer för journalistik och medier som olika normativa demokratimodeller ger det teoretiska språket. Därtill är intresset för denna studie fokuserat till, det så fundamentala i en journalists arbete, begreppet nyhetsvärdering. Frågan om operationalisering handlar här om vad som kan indikera den ena eller den andra demokratimodellen. Utgångspunkten för denna analys är att de indikatorerna som har tagits fram är särskilda (nödvändiga) för respektive demokratimodell, även om flera modeller har aspekter som de delar med varandra.

De teoretiska definitioner som utgör ansatsen för studiens tredje del är alltså Strömbäcks (2005) modell. I syfte att ha möjligheten att hitta relevanta operationella indikatorer (Esaiasson et al., 2012, s. 58) och således besvara den tredje frågeställningen har jag utvecklat Strömbäcks (2005) modell till att handla om specifikt nyhetsvärdering:

Normativ demokrati-modell	Procedur-demokrati	Konkurrens-demokrati	Deltagar-demokrati	Samtals-demokrati
Utmärkande och särskilda implikationer för kriterier för nyhetsvärdering	Nyhetsvärdering som ger medborgare: <i>publikstyrd information</i>	Nyhetsvärdering som ger medborgare: <i>passiv information</i>	Nyhetsvärdering som ger medborgare: <i>aktiverande information</i>	Nyhetsvärdering som ger medborgare: <i>förenande information</i>

5.2 Operationella indikatorer

Som är väl känt är det inte uppenbart vilka operationella indikatorer som en ska använda för en viss koppling mellan teori och empiri. Det handlar om att lära känna sin teoretiska ansats väl och resonera sig fram till sådana indikatorer som en argumenterar för är de mest lämpade (Esaisson et al., 2012, s. 55 & 58).

Nedan specificeras indikatorer, i form av typer av nyhetsvärdering, som jag har utvecklat ur den teoretiska ansatsen. Det är kategorier som förlänger Strömbäcks (2005) modell och är därmed också att betrakta som krav utifrån de olika demokratimodellerna. Det är spännande att analysera just journalistutbildningars presentation av begreppet nyhetsvärdering då det är ett tillfälle då även motiv för eller kommentarer kring varför en viss nyhetsvärdering ska göras kan komma till uttryck, eftersom det är i en kontext av utbildning.

5.2.1 Nyhetsvärdering som ger publikstyrd information

För att de empiriska teman som utvecklats ska indikera kategorin *den normativa demokratimodellen procedurdemokrati* ska det handla om hur journaliststudenter får undervisning i hur det är vad som säljer/går hem som ska tas i beaktning när nyhetsvärdering görs. Här blir givetvis den komplexa relationen vad medborgare vill ha (och därav får) – vad medborgare behöver (och därav får) aktuell. För att förtydliga detta så bedöms nyhetsvärdering som syftar till att ge medborgare det dem vill ha när *ingen vidare motivering för detta anges*, som att ingå i denna kategori. Denna typ av nyhetsvärdering kopplas till hur inga normativ när det gäller journalistikens innehåll finns hos modellen procedurdemokrati, istället handlar det om att ge publiken vad den vill ha, och att det enligt modellens logik även kommer att resultera i att publiken får det den behöver. Viktigt för denna kategori är också hur det inte finns någon strävan efter att ge journalistik av god kvalitet utifrån vissa kriterier, det är marknaden som ska styra nyhetsvärderingen (Zaller 2003). Det är av den anledningen som jag förtydligar att det handlar om ett sätt att beskriva nyhetsvärdering där man inte vidare anger varför en viss nyhet ska värderas och publiceras till publiken, utan endast att den ska värderas högt för att publiken vill ha den. Att det inte finns några krav när det gäller vad som är bra journalistik är alltså en nödvändig indikator för procedurdemokrati.

Vad jag vill påminna om här är att det handlar om normativa demokratiteorier och inte hur det ser ut när dessa tillämpas. Exempelvis skulle nyhetsvärdering som syftar till att ge publikstyrd information indikera procedurdemokrati, men tillämpad i praktiken skulle denna typ av nyhetsvärdering kunna ge medborgare information som i sig indikerar en annan modell. Detta om exempelvis publiken *vill ha* nyheter som får dem att engagera sig politiskt och därav får den typen av journalistik av medierna. Även om det resulterade i att nyhetsvärderingen gav upphov till att medborgarna engagerade sig, så var det inte därför som nyheten valdes ut.

Jag argumenterar för att när nyhetsvärdering presenteras som att journalister värderar nyheter endast utifrån huruvida det är något mediekonsumenterna vill ha indikerar det en syn på hur det antingen inte finns något ideal för journalistisk kvalitet eller att journalistiken blir av god kvalitet när mediekonsumenterna får det dem vill ha. Både dessa passar väl in i journalistikens normativa roll i en procedurdemokrati.

5.2.2 Nyhetsvärdering som ger passiv information

För att de empiriska teman som utvecklats ska indikera *den normativa demokratimodellen konkurrensdemokrati* ska det handla om att journaliststudenter får undervisning i att nyhetsvärdering innebär att värdera nyheter som ger medborgare information som kommer ifrån den politiska sfären, om samhälle och politik. Det handlar om ett informerande perspektiv där nyhetsvärderingens roll är att se till att denna information når medborgare. Eftersom denna demokratimodell innebär att politiker tävlar om att få medborgares röster måste denna teori indikera en typ av nyhetsvärdering där medborgare får politikerna och deras idéer och gärningar uppvisade som varor. I en demokratimodell där medier uppfyller sin demokratiska roll när de ger medborgare information om politiker och politiska beslut indikerar det en nyhetsvärdering där nyheter som ger medborgare denna typ av information värderas högt. Medborgares roll är att vara passiva mottagare av denna information, på grund av att de inte är rustade för att delta i den typen av politiska diskussioner. Det beskrivs i den här typen av demokratimodeller vara naturligt och önskvärt att medborgare är passiva och istället tar emot den diskussion som förs av eliten (Ferree, Gamson, Gerhards & Rucht 2002, s. 291). Eftersom konkurrensdemokrati innebär krav på journalistiken som handlar om att ge medborgare information om det politiska livet för att de ska kunna välja och vraka mellan vad de tycker är det bästa alternativet utgör denna kategori en nödvändig indikator. En nyhetsvärdering som innebär att ge medborgare information utan ett syfte att få dem engagerade, utan istället passivt informerade och därmed anses vara redo för valdagen. Det är i linje med tanken om att medier ska verka för att uppmuntra till en politisk dialog mellan de informerade, och hur medborgare däremot inte anses vara tillräckligt informerade för att få vara med (Ferree, et al., 2002, s. 292).

Vad som mer ringar in denna kategori är hur konkurrensdemokrati kan se ut på olika sätt, två är värda att nämna här. I sanktionsmodellen ska journalister sätta agendan för den politiska rapporteringen och i mandatmodellen är det politikerna själva som ska sätta agendan (Strömbäck, 2005, s. 339). Detta påverkar såklart också inställningen till nyhetsvärdering. Det nödvändiga kriteriet för denna kategori är alltså att nyhetsvärdering innebär att ge medborgare information om politiska alternativ så att de kan välja vilket alternativ de vill ska representera dem.

Jag argumenterar för att när nyhetsvärdering presenteras som att handla om att ge medborgare information om hur den politiska makten ser ut och sköter sig utan att ha som funktion att även påverka medborgare att bli politiskt aktiva eller för den delen utgå ifrån vad medborgarna vill att medierna ska rapportera om, så indikerar det en syn på journalistiken som är synonym med de krav som demokratimodellen konkurrensdemokrati ställer på journalistiken.

5.2.3 Nyhetsvärdering som ger aktiverande information

För att de empiriska teman som utvecklats ska indikera *den normativa demokratimodellen deltagardemokratin* ska det handla om att journaliststudenter får undervisning i att nyhetsvärdering innebär att värdera nyheter som får medborgare att vilja engagera sig i politik och samhälle. Det ska understrykas här hur det inte handlar om att värdera nyheter som i allmänhet får medborgare att reagera, utan det ska vara tydligt att det handlar om att värdera nyheter som får medborgare att vilja vara aktiva i det politiska livet. För att deltagardemokratin ska leva upp till sina ideal måste medborgare vara aktiva i det gemensamma politiska samhället och vara engagerade i beslutsfattande (Strömbäck, 2005, s. 339). Deltagardemokratin kräver nyhetsvärdering som genererar nyheter som utgår ifrån vad medborgarna vill att nyheterna ska handla om, vilket underlättar för det viktiga, enligt modellen, i att vanliga människor får vara med och uttrycka sig i medierna (Strömbäck, 2005, s. 339-340). Det är i linje med Curran's (2005) tanke om att medier ska representera alla viktiga intressen i samhället, vilket beskrivs underlätta för att medborgarna ska kunna vara med och delta i det offentliga rummet (Curran, 2005, s. 29-30). Det handlar då om nyhetsvärdering som ger nyheter som uppmuntrar medborgare till att bidra till den offentliga debatten och vara med och påverka hur samhället ser ut. Detta i kontrast till konkurrensdemokrati där nyhetsvärdering innebär att bara ge människor vad de vill ha. Här handlar det istället om att medborgare ska bli påverkade att vilja engagera sig.

Jag argumenterar för att när nyhetsvärdering presenteras som att innebära att värdera de nyheter som kan aktivera medborgare i det politiska livet så indikerar det en syn på journalistiken som är synonym med de krav som deltagardemokratin ställer på journalistiken.

5.2.4 Nyhetsvärdering som ger förenande information

För att de empiriska teman som utvecklats ska indikera *den normativa demokratimodellen samtalsdemokrati* ska det handla om att journaliststudenter får undervisning i att nyhetsvärdering innebär att värdera nyheter som bidrar till att medborgare är med och diskuterar politik och samhälle med varandra på ett sätt som gör att de snarare än att polariseras skapar förståelse för varandras argument. Det handlar om att värdera nyheter som bidrar till mer sådana typer av diskussioner i samhället (diskussioner präglade av rationalitet, jämlikhet, opartiskhet och intellektuell ärlighet). Denna typ av demokratimodell beskrivs fungera väl om politiska diskussioner inte är begränsade till dem som tillhör den politiska eliten, utan när medborgare från civilsamhället också deltar (Ferre et al., 2002, s. 300). Vad som särskilt är viktigt att lyfta fram i denna kategori är att i en ideal deliberativ demokrati är *dialogen* av stort värde, att medborgare presenterar sina argument och tar in andras för att utifrån det utveckla sitt eget argument igen. Den enande aspekten ligger mycket i att inte strunta i andra medborgares argument som en tycker är dåligt, och istället försöka att motbevisa dem (Ferre et al., 2002, s. 303). En deliberativ demokrati ställer krav på att nyhetsvärdering dels inte värderar vissa människors argument högre än andras dels uppmuntrar medborgare till att utmana sig själv och andra, i strävan efter de goda argumenten i politiska frågor. Det handlar då om att utföra nyhetsvärdering som inte gestaltar politiken som ett spel om att vinna väljarnas röst, utan om att värdera nyheter som bidrar till att medborgare uppfattar politik som en process som handlar om att söka efter det bästa svaret på ett för samhället gemensamt problem (Strömbäck, 2005, s. 341).

Jag argumenterar för att det som är särskilt relevant för nyhetsvärdering här är att det innebär en presentation av begreppet där nyheter värderas som kan främja en fruktbar diskussion och som inte spär på konflikter och polariseringar. Om nyhetsvärdering presenteras som att innebära att värdera nyheter som kan få medborgare att vilja förstå "den andra sidan" bättre och därmed vilja ha en dialog som strävar efter ett bra beslut istället för en tävlan i vem som har rätt, argumenterar jag för att det är synonymt med samtalsdemokratins krav på journalistiken.

---

6. Metoddiskussion

I detta avsnitt diskuteras det metodval och de operationaliseringar som ligger till grund för studiens resultat. Diskussionen presenteras under två underrubriker:

6.1 Snårigheter och svårigheter

Jag vill inleda detta avsnitt med att lyfta fram ett par saker som har varit särskilt snåriga eller svåra under arbetets gång. Något som har varit utmanande med att arbeta med kvalitativ tematisk innehållsanalys är hur det är en så pass öppen metod. Det har varit krävande på så sätt att ingenting har givits mig gratis. Snarare så kräver den att en skapar metoden i enlighet med sitt syfte, och det har krävt många val som måste vara väl informerade. Det har gjort att jag många gånger har fått både ifrågasätta metoden i sig och de val som jag har gjort angående densamma. Detta är såklart något som kan argumenteras stärka den metodologiska medvetenheten. Men, det har inte kommit av sig själv utan många gånger har jag känt mig så fri i förhållande till empirin att jag nästan har tappat fotfästet. Det är en oangenäm känsla i en uppsatsprocess. Men, mycket tack vare Braun och Clarke's (2006) gedigna och uttömmande beskrivning av metoden så har jag hittat tillbaka.

Men vad jag vill understryka med denna utmaning är att den som väljer (eller upplever att hen måste välja) denna metod måste vara beredd på en intellektuell utmaning då väldigt lite är en givet, särskilt vid en induktiv ansats. Ett konkret exempel på detta är hur det inte finns några "regler" kring exempelvis vad ett tema innebär. Detta samtidigt som det är vad själva analysen går ut på, att utveckla teman som adresserar frågeställningarna och därmed syftet. Det som dock gör att denna analys fungerar så pass komplext är hur själva tillvägagångssättet är så väldigt systematiskt. Detta även om det råder en sorts anarki när det gäller att skapa själva tillvägagångssättet. Det gör också att när en väl har gjort alla val så känns det som ett väldigt systematiskt och väl avvägt sätt att arbeta på.

Jag vill även lyfta tidsaspekten som en svårighet att förhålla sig till. Det är en metod som kräver en koncentrerad, fokuserad och noggrann läsning. Det tar tid. Dessutom

---

valde jag att sträva efter en relativt rik empiri med tre olika sorters material. Så, att sträva efter att verkligen ge sitt material den uppmärksamhet som syftet kräver i kombination med en tidsplan som ska hållas har varit en utmaning. Frågan om huruvida teoretisk mättnad har "nåtts" har varit en utmaning att förhålla sig till. Men, jag vill än en gång rikta en tacksamhet gentemot Braun och Clarke's (2006) informativa beskrivningar och tips kring hur en kan uppnå känslan av att vara "färdig" med sin analys. Deras beskrivning går att relatera till hur Marshall och Rossman (2011) beskriver hur när en som forskare finner kategorier och mönster i det material som undersöks så ska dessa ifrågasättas och utmanas med alternativa idéer (Marshall & Rossman, 2011, s. 220). Detta har varit vägledande.

6.2 Validitet och reliabilitet

I detta avsnitt kommenteras huruvida jag verkligen har undersökt det som syftet lovar och huruvida jag har gjort det tillräckligt noggrant. Låt oss börja med validiteten. Esaiasson et al. (2012) ger riktlinjen att "validitetsproblemet ökar med avståndet mellan den teoretiska definitionen och den operationella indikatorn" (Esaiasson et al., 2012, s. 59). Det har varit vägledande för mig i min strävan att uppnå god validitet. Ett argument för att studien har god validitet är hur studien har fokuserat på det *semantiska* (explicita) innehållet i materialet. Det som har ingått i analysen är endast det i materialet som explicit behandlar nyhetsvärdering och journalistiken i relation till demokrati. Ett sökande efter latent innehåll skulle vara en större utmaning när det gäller att uppnå god validitet. Så även om exempelvis demokrati är ett komplext begrepp så argumenterar jag för att jag har lyckats att undersöka det.

Jag vill även lyfta fram valet att låta studien fokusera på dokument, litteratur och föreläsningar som journalistutbildningen tillhandahåller och inte på exempelvis studierektorer eller lärare. En skulle kunna tänka sig en alternativ metod i form av djupintervjuer med ansvarig rektor och ansvariga lärare på journalistutbildningar. Det skulle helt säkert ge oss mer uttömmande information och motiv där bakom, men jag argumenterar för att vi skulle missa det som den "rena" informationen har att erbjuda. Vad jag särskilt ville undersöka är hur det faktiskt ser ut i dokument, kurslitteratur och på föreläsningar. Jag ville inte få kunskap om detta igenom berättelser ifrån personer

---

som har skapat de samma. Det menar jag skulle störa validiteten då studien istället skulle undersöka vad ansvariga personer *säger* att journalistutbildningarna presenterar för utbildning i nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati och inte vad materialet i sig säger. Det skulle skjuta iväg materialet ett steg för långt bort ifrån syftet. På samma sätt menar jag att den avgränsning som jag har gjort gällande att enbart fokusera på journalistutbildningarnas output och inte på hur densamma uppfattas bidrar till god validitet. Det som är av intresse enligt syftet är journalistutbildningarnas presentationer i sig, vilket jag anser att vald operationalisering har bidragit till att lyckas med. Vad en skulle kunna argumentera för som alternativ operationalisering är en kombination mellan dessa tre; att utöver valt material för denna studie intervjua rektor och lärare samt studenterna som tar emot utbildningen. Men, jag argumenterar för att jag har skapat en stringens när det gäller fokus som tjänar diskussionen om vilka idéer om journalistiken som utbildningarna har och ska ha. Jag tror att för att den diskussionen ska bli så intressant som möjligt så krävs ett resultat som handlar om vad som presenteras i sig.

Jag vill även kommentera kvantitativ innehållsanalys som en alternativ metod. I och med att jag har valt att analysera endast det explicita innehållet i materialet så har jag funderat på varför inte kvantitativ metod lika väl kan tjäna det syftet. Jag tror att en operationalisering genom kvantitativ metod skulle kunna ha lyckats att ge syftet sina resultat. Det skulle kunna ge indikationer om hur ofta och på vilka sätt som valda begrepp och relationer har presenterats. Det är uppenbart intressant. Men jag vill förtydliga att anledningen till att valet istället föll på det kvalitativa förhållningssättet genom tematisk innehållsanalys handlar om hur jag utgick ifrån, bland annat genom att förhandstitta på materialet, att syftet kräver en metod som värdesätter helheten mer än delarna. Jag förstod att materialet i förhållande till syftet kräver en metod där jag kors- och djupanalyserar, ett tema ger ett mer intressant svar än kategorier med siffror här. Även om ett kvantitativt svar utifrån en innehållsanalys inte skulle vara ett fel svar.

Låt oss gå vidare till huruvida den utförda operationaliseringen är i enlighet med god reliabilitet. Som nämnt tidigare så har uppskattning riktats åt Braun och Clarke's (2006) beskrivning av hur en på ett *systematiskt* sätt går tillväga med tematisk innehållsanalys. Esaiasson et al. (2012) skriver om bristande reliabilitet: "Bristande reliabilitet orsakas i första hand genom slump- och slarvfel under datainsamlingen och den efterföljande databearbetningen" (Esaiasson et al., 2012, s. 63). Frågan om huruvida jag har varit

---

tillräckligt noggrann besvarar jag med att det såklart verkligen har varit en ambition jag har haft. Exempel som illustrerar den ambitionen är hur jag har analyserat samtliga material flertalet gånger, och dessutom inte på samma dag. Jag spelade in föreläsningarna med argumentet att det kan främja reliabiliteten. Detta även om risken att äktheten störs fanns med i beräkningen. Det är för övrigt något som kan ha stört validiteten när det gäller föreläsningmaterialet; hur hade läraren pratat om jag inte var där? Men, jag vill ge självkritik när det gäller den ouppnådda ambitionen att uppnå det som Marshall och Rossman (2011) kallar *intercoder reliability*. Det är en strategi som är inspirerad av den kvantitativa grenen och handlar om att be någon annan koda sitt material utifrån de definitioner av koder och teman som en har utvecklat (Marshall & Rossman, 2011, s. 221). Jag tror inte att det finns ett svar på mina frågeställningar utan att i enlighet med hermeneutiken så är tolkningar centrala i analysarbetet (Føllesdal et al., 2009, s. 136). Men det som jag tror att en sådan åtgärd skulle kunna bidra med är att säkerställa så att jag i analysarbetet har hållit mig till det *semantiska innehållet* och inte ramlat över till det *latenta innehållet*. Tiden för en sådan strategi fanns emellertid inte där att prioritera, och möjligen var det en orealistisk ambition.

7. Resultat

Under denna rubrik redovisas studiens resultat. Det redovisas utifrån respektive material som har analyserats, även om dessa resultat tillsammans svarar på frågeställningarna. En vidare analys av de resultat som har framkommit kommer att knyta ihop och avsluta detta kapitel.

Resultatet kommer att presenteras utifrån de teman som induktivt har analyserats fram ur materialet. I enlighet med vald metod så har materialet analyserats så att de teman som presenteras inte var för sig besvarar frågeställningarna utan så att de tillsammans berättar en historia om materialet utifrån studiens syfte (Braun & Clarke, 2006, s. 93). De teman som presenteras som svar på frågeställningarna är att betrakta som just det och inte en representativ bild av materialet i sin helhet.

7.1 Kurs- och utbildningsplaner

Resultatredovisningen inleds med utvecklade teman för kurs- och utbildningsplaner. Varje materialavsnitt avslutas med en analys av de teman som har utvecklats. Genomgående gällande för resultatdelen är att det inte presenteras exempelvis vilken kursplan eller vilken föreläsning som citatet kommer ifrån. Då det inte är en jämförande studie anser jag detta vara irrelevant.

7.1.1 Beskrivning av teman

1. Utbildning i nyhetsvärdering

Journalistutbildningarna presenterar nyhetsvärdering som något som studenterna kan lära sig och ska lära sig att kunna utföra. Detta formuleras på olika sätt och jag har därför utvecklat tre underteman:

1.1 Att kunna värdera nyheter

I analysen av dokumenten utifrån frågeställningarna har jag utvecklat ett tema där nyhetsvärderingsbegreppet presenteras dels som en viktig del i att bli (nyhets)journalist dels som något studenterna *kan* lära sig. Journalistutbildningarna presenterar begreppet som att det är något som studenterna kan förvänta sig att genom att öva få lära sig. Begreppet presenteras som en kunskapsdel i journalistiskt nyhetsarbete, att nyhetsvärdering är något som det går att få kunskap i att utföra. Följande två textutdrag illustrerar detta tema väl:

"Delkursen ger grunderna i daglig nyhetsproduktion på webben och pappret och handlar om att träna journalistiskt nyhetsarbete; hitta nyheter, värdera nyheter, skriva nyhetstexter, välja bilder, textredigera och göra layout."

(utdrag ur kursplan, under "Delkursbeskrivning")

"Ha grundläggande kunskaper i det journalistiska nyhetsarbetets organisation och funktion, vad gäller intervjuteknik, stilistik, källkritik och nyhetsvärdering."

(utdrag ur kursplan, under "Kunskap och förståelse")

Låt oss gå vidare till nästa undertema.

1.2 Nyhetsvärdering utan kontext

Vad jag anser framgår tydligt i dokumenten och utgör detta undertema är hur begreppet nyhetsvärdering presenteras utan att det preciseras i relation till vad som studenterna ska nyhetsvärdera. Det presenteras också som att det inte finns olika typer av förhållningssätt till nyhetsvärdering, utan det dras paralleller till hur det faktiskt fungerar i praktiken:

"Efter genomgången delkurs ska studenten: Förstå och redogöra för principer, praxis och rutiner i daglig nyhetsproduktion på en redaktion."

(utdrag ur kursplan, under "Förväntade studieresultat")

I detta tema ingår att nyhetsvärderingsbegreppet presenteras som ett förhållningssätt som journaliststudenter förväntas kunna lära sig och lära sig. Det handlar om ett sätt att värdera på såsom journalister gör:

"Efter kursen ska studenten kunna analysera samt teoretisera kring journalistiskt nyhetsarbete. Studenten ska även ha utvecklat en förmåga att på ett grundläggande plan bedöma och värdera källor, nyhetsvärdera, producera artiklar och praktisera grundläggande journalistiska arbetsmetoder."

(utdrag ur kursplan, under "Kursinnehåll")

Nyhetsvärderingsbegreppet presenteras alltså utan kontext, det beskrivs som att handla om att lära sig att värdera, att värdera i sig och alltså inte i relation till specificerade principer att utgå ifrån:

"Efter avslutad kurs ska den studerande kunna organisera ett nyhetsflöde genom adekvat nyhetsvärdering samt ha förmåga att presentera journalistik på ett genomtänkt och överskådligt sätt."

(utdrag ur kursplan, under "Färdighet och förmåga")

1.2 Kritisk användning av kunskap

De teman som har utvecklats och beskrivits ovan beskriver hur journalistutbildningarna presenterar begreppet nyhetsvärdering som något som studenter kan lära sig och ska lära sig att utföra och som något som journalister använder sig av när de arbetar med nyheter. Detta sista undertema innefattar en bild av hur journalistutbildningarna presenterar en utbildning där studenterna ska lära sig att, utöver nyhetsvärdera, förhålla sig kritisk till detsamma. Det är en komplex bild som framträder, där det framgår av dokumenten att studenten både ska lära sig att nyhetsvärdera och vara medveten om vad detta innebär i en vidare kontext:

"Efter avslutad kurs ska studenten tillämpa principer för nyhetsvärdering och samtidigt kunna förhålla sig kritisk och reflekterande till dessa".

(utdrag ur kursplan, under "Förväntade studieresultat")

"Ha grundläggande insikter i nyhetsvärderingens konsekvenser på ett samhällsligt plan."

(utdrag ur kursplan, under "Värderingsförmåga och förhållningssätt")

"Efter genomgången delkurs ska studenten på ett kritiskt sätt demonstrera kunskaper om nyhetsvärdering genom egen praktisk tillämpning."

(utdrag ur kursplan, under "Förväntade studieresultat")

Det framstår som att journalistutbildningarna presenterar en utbildning i nyhetsvärdering som är passiv, där det finns ett sätt att göra på som journaliststudenterna ska lära sig. Dessutom att det finns kunskap om vilka konsekvenser detta får, vilket studenterna också ska lära sig och reflektera kring:

"Efter genomgången kurs kan studenten självständigt reflektera över den journalistiska yrkesrollen och över journalistikens normer och rutiner, samt journalistikens uttryck, form och innehåll."

(utdrag ur kursplan, under "Värderingsförmåga och förhållningssätt")

Journalistutbildningarna presenterar alltså nyhetsvärdering på ett sätt som både informerar om att studenterna ska lära sig att utföra den och förhålla sig kritiska till det sätt som den utförs på.

2. Journalistikens roll

Journalistutbildningarna presenterar i kurs- och utbildningsplaner att journalistiken fyller/ska fylla en demokratisk roll, hur demokrati respektive roll presenteras utgör två underteman.

2.1 Ospecificerad demokrati

Genom att analysera dokumenten utifrån frågeställningarna identifierar jag ett mönster när det gäller presentationen av journalistikens relation till begreppet demokrati. Journalistutbildningarna presenterar relationen som att medierna, och därmed journalistiken, har en uppgift i demokratin och demokrati som ett entydigt begrepp:

"I delkursen studeras de samhälleliga villkoren för medierna och för det journalistiska arbetet. Delkursen tar upp mediernas betydelse i samhället och för demokratin, medieutveckling och ägarstruktur."

(utdrag ur kursplan, under "Innehåll, delkurser och examinationsmoment")

Journalistutbildningarna presenterar också mediernas, och därmed journalistikens, funktion i en demokrati som att det finns en bestämd sådan:

"Redogöra för samtida strukturer och förhållanden i det svenska massmediesamhället samt för mediernas demokratiska funktion."

(utdrag ur kursplan, under "Förväntade studieresultat")

Detta temas bidrag till svar på frågeställningarna är alltså att journalistutbildningarna presenterar journalistiken i relation till demokrati som att journalistiken fyller en viss funktion i en viss (ospecificerad) demokrati.

2.2 Deskriptiv roll

Ett mönster jag har identifierat i journalistutbildningarnas kurs- och utbildningsplaner är att journalistiken beskrivs ha en bestämd roll i samhället och att studenterna ska få kunskap om denna. Det framgår hur kunskap om journalistrollen presenteras kunna erhållas genom att ta till sig av forskning kring densamma:

"Förstå och redogöra för journalistikens samhällsroll med utgångspunkt i områdets centrala teoretiska perspektiv."

(Utdrag ur kursplan, under "Förväntade studieresultat")

Ett okontroversiellt påstående är att merparten av relevant forskning fokuserar på *hur det ser ut* när det gäller journalistikens roll i samhället, inte till exempel hur forskare anser att det bör vara. Den roll som journalistutbildningarna presenterar som journalistikens verkar innebära den som forskningen visar på att den faktiskt har:

"Efter genomgången kurs ska studenten ha en fördjupad kunskap om journalistikens roll i samhället, i ett såväl nationellt som ett internationellt perspektiv med tonvikten lagd på aktuell forskning."

(utdrag ur kursplan, under "Mål")

Detta temas bidrag till svar på frågeställningarna är alltså att journalistutbildningarna presenterar journalistikens roll som den som forskningen visar på att den faktiskt har.

7.1.2 Tematiska relationer

Som avslutning på resultatredovisningen av analysen av kurs- och utbildningsplaner presenteras en kort sammanfattande redogörelse för hur jag argumenterar för hur ovan nämnda teman förhåller sig till varandra och hur de formar ett svar på frågeställningarna.

Journalistutbildningarna presenterar en bild av att nyhetsvärdering är en inställning till nyheter som en som journaliststudent kan lära sig och ska lära sig. Det förefaller vara det överordnade temat i förhållande till de andra. Anledningen till det, menar jag, är att även om andra teman representerar en presentation av nyhetsvärdering utan att

---

specificera utifrån vilka parametrar, eller att demokratibegreppet presenteras som ett entydigt begrepp, så blir ändå kontentan tydlig. Presentationen berättar för studenterna att de kommer att lära sig att nyhetsvärdera, även om den inte berättar om på vilket sätt. Dessutom berättar de att studenterna även ska lära sig att förhålla sig kritiska till samma nyhetsvärdering. Jag ser paralleller till hur Evetts (2003) beskriver ett hegemoniskt system som kontrollerar dem som utövar en viss profession. Samtidigt är jag försiktig med att dra för stora växlar på det som framkommer ur så väldigt kortfattade dokument såsom kurs- och utbildningsplaner. Men ett sätt att tolka hur journalistutbildningarna presenterar hur journaliststudenterna kommer att lära sig att nyhetsvärdera och att veta vilken som är journalistikens samhällsroll och demokratiroll vittnar om att det finns *en* idé om hur detta går till och vad detta innebär som är tänkt att överföras på de blivande studenterna. Jag drar paralleller till just det hegemoniska systemet då studenterna ännu inte är en del av professionen utan är på väg att bli, de kan ännu inte internt påverka hur journalistiken ska formas. Det är också relevant att notera hur nyhetsvärdering och journalistik i relation till demokrati presenteras på ett sätt som vittnar om hur det finns en idé och att det inte direkt är en idé som studenterna förväntas utmana med en (eventuellt) bättre idé. Samtidigt är det såklart inte så konstigt att det i kurs- och utbildningsplaner för en yrkesutbildning presenteras hur studenterna ska lära sig hur yrket ska utövas. Men det som jag menar är speciellt just för journalistutbildningar är hur frågan om hur yrket ska utövas i teorin är ganska öppet för tolkning, i pressfriheten ligger att journalister får (om de inte bryter mot lagar och egenskapade regler) göra vad de vill. Om merparten av Sveriges medier skulle publicera journalistik med enbart roliga kattvideos så skulle reaktionen på det bara *kunna* vara att det är synd, ingen kan göra något åt det (utövar att utöva konsumentmakt). Ingen kan ställa några krav på den fria journalistiken (undantaget på statlig Public service) att den ska vara på ett visst sätt, just därför menar jag att professionalisering i journalistutbildningskontext är speciell. Det blir extra intressant vad utbildningarna presenterar nyhetsvärdering som att innebära, eftersom det inte finns något objektivt rätt och fel och det är därför intressant att studera vad utbildningarna gör av denna frihet.

På motsvarande sätt gör jag tolkningen att även om teman representerar en otydlig bild av exempelvis vilken demokrati eller vilken samhällsroll som åsyftas, så säger presentationen att studenterna kommer att få lära sig journalistikens demokratiska funktion och vilken samhällsroll den har. Det blir ett överordnat tema på motsvarande

---

sätt. Förväntningarna som utbildningarna presenterar är att det finns kunskap om hur nyhetsvärdering går till och vilken roll journalistiken ska fylla, vilket studenterna ska lära sig.

Låt oss se vad resultaten av analysen av vad som sedan presenteras i praktiken visar.

7.2 Kurslitteratur - JMG och JMK

Nedan presenteras resultatet för analysen av kapitlet *Nyhet* i boken *Reporter* av Björn Häger. Avsnittet avslutas med en analys av utvecklade teman.

7.2.1 Beskrivning av teman

1. Nyhetens mångsidiga funktion

Relevant för frågeställningarna är hur journalistutbildningarna genom kurslitteraturen presenterar vad som är nyhetens funktion, detta eftersom det kan antas spegla vad själva värdet handlar om i nyhetsvärderingen. Jag har utvecklat teman som jag menar visar på ett mönster där nyhetens funktion presenteras som att handla om olika saker, dessa utgör följande tre underteman:

1.1 Nyheter ska vara intressanta

Nyhetens funktion beskrivs vara något som ska vara intressant för dem som en skriver för. Det beskrivs också som något som är intressant i sig, utan hänvisning till specifik målgrupp.

"En nyhet är något som tidigare inte har publicerats och som har intresse för läsekretsen."
(utdrag ur kurslitteratur, sid. 92)

Följande utdrag illustrerar också temat väl:

"Allt som kommer att vara mindre intressant imorgon än idag."
(utdrag kurslitteratur, sid. 92)

Konflikten gällande huruvida en ska ge folk vad de vill ha eller vad en tycker att de borde vilja ha, som också behandlas tidigare i denna uppsats, presenteras också i kurslitteraturen. Konflikten beskrivs lösas genom att medier strävar efter en balans mellan viktigt och intressant.

”Därför strävar de flesta medier efter en balans mellan viktigt och intressant, mellan lätt och tungt, mjukt och hårt. Och det är där som yrkesutövningen går på gehör.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 93)

Ovanstående utdrag är intressant också genom användningen av ordet gehör. Det presenteras att medier balanserar mellan viktigt och intressant och att använda gehör kan hjälpa förstå huruvida en lyckas med den balansen. Det indikerar något hur det är mediekonsumenten som kommer att styra denna balans.

Följande citat illustrerar samma strävan:

”Vill medborgarna läsa 48 sidor om kronprinsessans förlovning för att kunna prata om det på kafferasten, så ska de få det. Å andra sidan blir det bekymmer för demokratin om inget blir sagt om försöken att lösa framtidens energipolitik, eller något annat som ingår i pressens roll som den tredje statsmakten att berätta om.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 93)

1.2 Nyheter till kafferasten

Journalistutbildningarna presenterar genom kurslitteraturen hur nyheter även fyller en funktion när det gäller det sociala livet. Som citatet ovan illustrerar är kronprinsessans förlovning en sådan sak, om det är vad människor vill prata om på sin kafferast så ska nyheter om det levereras. Det är en presentation av nyheter som implicerar hur det handlar om att ge nyheter som passar allas kafferaster, att ge folk det de vill ha. Nedan följer två utdrag som illustrerar temat:

”Nyheter är att ge folk något att prata om på kafferasten, att ge dem underlag och argument i livets alla situationer.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 93)

"För vissa är det viktigt att veta vad som hände på Dramaten igår. För andra är det viktigt att veta vad som hände på Jägersro. Det är viktigt att veta för att ha något att tillföra i snacket på kafferasten nästa dag."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 97)

Temat bidrar alltså med att nyheter har funktionen att ge människor vad de vill ha.

1.3 Den demokratiska nyhetsrollen

Det presenteras också hur, utöver ovanstående funktioner, nyheter fyller en demokratisk roll. Nyheter presenteras som att de ska ge publiken vad den vill ha samt att ge dem underlag för att vara fria och självstyrande.

"Men det kan också vara något mer, som kan uttryckas mer högstämt eftersom det handlar om journalistikens roll i en demokrati. Journalistik är ett samhälles samtal med sig självt. Nyheter handlar om att ge människor den information de behöver för att vara fria och självstyrande."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 93)

Detta tema bidrar alltså med bilden att nyheter har en demokratisk funktion, utöver andra funktioner.

2. Att värdera det av vikt

Kurslitteraturen presenterar hur vikt och viktighet är faktorer som höjer nyhetsvärdet på en nyhet. Det är tydliga exempel på hur det beskrivs fungera i verkligheten som presenteras:

"Ju fler av tidningens läsare som berörs av en nyhet, desto större nyhetsvärde."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95)

Det är ett samspel mellan kvantitet och särskilda egenskaper som presenteras:

"Om nyheten bara berör några få, så ska de beröras extremt mycket för att det ska bli nyhet. Eller så ska det finnas något sensationellt, ömmande eller allmängiltigt över deras öde."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95)

Följande utdrag illustrerar hur det inte konkret presenteras vad samhällsrollen för nyheter är, och hur det är en av flera funktioner:

"Nyheter mäts också utifrån deras betydelse för samhället."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95)

Detta tema ger en bild av hur kurslitteraturen representerar hur nyhetsvärdet beskrivs öka ju fler som berörs av nyheten. I relation till ovanstående tema, där journalistiken bland annat ska ge underlag för att människor ska vara fria och självstyrande, blir frågan huruvida det som berör flest människor också gör flest människor fria och självstyrande eller om detta handlar om nyhetens andra beskrivna funktioner. Detta tema kompletterar det förra väl på så sätt att det blir tydligt att det ofta är oklart vilken nyhetsfunktion det handlar om, detta då det beskrivs som just bara nyheter.

2.1 Vad är det viktiga?

Ett tema som är intressant för frågeställningarna handlar om hur journalistutbildningarna, genom kurslitteraturen, presenterar *viktighet* på ett både abstrakt och konkret vis. Viktighet presenteras dels som det som public service prioriterar i sina publiceringar dels som att vara vad människor tycker är viktigt (bestämt utifrån vad de läser). Det verkar också finnas en underförstådd idé om att vissa saker är viktigare än andra, och att mediekonsumenterna inte alltid håller med om det.

"En nyhets vikt är ganska lätt att räkna ut, men vad som är viktigt för människor att veta kan det råda delade meningar om."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95)

"Regeringen må ha lagt fram ett ekonomiskt prispaket på femtioåtta miljarder, men kvällstidningarnas löpsedlar handlar ändå om såpastjärnan som visade trosorna i Let's dance."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95-96)

"I Sverige hör framför allt Public service till dem som prioriterar det viktiga. Medieforskarna brukar säga att ett sådant urval är mera normativt, det vill säga det styrs av vad man på redaktionen anser att publiken bör vara intresserad av."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 96)

Temat jag har utvecklat här handlar alltså om hur viktighet har flera olika typer av dimensioner i undervisningen i nyhetsvärdering. Citaten ovan belyser hur vad som anses vara viktigt både kan handla om vad en som mediekonsument väljer att konsumera och politiska frågor per se, ordet viktigt används på ett sätt så att det framstår som att det finns olika sätt att definiera viktigt på samtidigt som det presenteras finnas en idé om vad som faktiskt är viktigt.

2.2 Göra det viktiga intressant

Detta tema tar vid där det förra slutade. Det handlar om hur jag har utvecklat ett tema som berättar om hur kurslitteraturen presenterar för studenterna hur de ska locka människor att läsa om det som är "viktigt":

"Så länge folk inte kan tvingas till tidningar och teveapparater får vi försöka göra det viktiga så intressant och relevant att publiken lyssnar."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 97)

Det är ett tema som är intressant för frågeställningarna på så vis att det både presenteras som att det är underförstått/upp till var och en vad viktigt betyder samt att journalister beskrivs ha en roll att påverka människor att ta del av viktig journalistik.

---

3. Känsla för nyheter

Genom kurslitteraturen presenterar journalistutbildningarna för studenterna hur nyheter är något som journalister vet och känner vad det är för något. Det kan beskrivas, menar jag, som en nästan mytisk bild av nyhetens natur som presenteras. Att nyheter är ett fenomen som en som journalist kommer att lära sig, och här behandlas heller inte vilken funktion denna typ av nyheter ska fylla.

"Och kanske är det inte konstigare än så. Vi känner igen en nyhet när vi träffar på den. Det sitter i ryggmärgen. Att välja vad det ska så på Aftonbladets löpsedel bygger på samma grundinstinkt som valet av vad som följer när du träffar en gammal vän och säger: "Har du hört att?""

(utdrag ur kurslitteratur, sid 92)

Kurslitteraturen ger också bilden av att nyhetsbegreppets innerbörd är kopplat till kulturen på redaktioner, följande citat fångar väl bilden av att det presenteras finnas en kultur för vad som är nyheter och inte:

"Journalister blir snabbt bekanta med det där överjaget som alltid vet vad publiken vill ha. Det sätter sig i väggarna på redaktionen, och alla vet ungefär hur de ska skriva för att hamna på ettan på löpet."

(utdrag ur kurslitteratur, sid 94)

Kurslitteraturen presenterar faktorer som påverkar det urval som journalister gör i nyhetsarbetet och hänvisar även till en känsla:

"En annan faktor - som det inte talas så högt om - är att det ska kännas nyhetsmässigt. Fenomenet märks särskilt i medier som vill verka seriösa. Där kan svårtillgängliga nyheter om inrikespolitik, ekonomi eller krisen i Mellanöstern hamna i topp även om det rent händelsemässigt inte alltid är motiverat, särskilt om redaktören som gör nyhetsvärderingen är ny och lite osäker."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 112)

Citatet fångar väl in detta tema, där känsla för nyheter är något som en kan få som journalist, med tiden. Den presenteras också som att denna känsla gäller över tid och generationer:

"I den professionella ideologin ligger ett sätt att se på världen som ofta sitter i väggarna på redaktioner. Det finns inte nedskrivet men är underförstått."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 21)

4. Nyhetsvärdering - så går det till

Jag har i analysen utvecklat ett tema som handlar om hur journalistutbildningarna, genom kurslitteraturen, presenterar nyhetsvärdering såsom det beskrivs gå till i verkligheten. Det beskrivs på ett sätt som varken explicit säger att det är så en som journalist måste göra eller att det är så en inte ska göra. Det är en typ av nyhetsvärdering som presenteras, och den utgår ifrån hur journalister gör. Följande utdrag illustrerar detta väl:

"Detta sammanfattar i huvudsak de principer för nyhetsvärdering som tillämpas på redaktionerna. Ungefär så beskrivs också nyhetsvärdering i de flesta handböcker i journalistik, på både svenska och engelska."

(utdrag ur kurslitteratur, sid 108)

Låt oss gå vidare till temats underteman.

4.1 Nyhetsvärderingens principer

Kurslitteraturen presenterar nyhetsvärdering som att bygga på en formel, där det som beskrivs som viktigast presenteras genom V (vikt - och viktighet) I (icke-normalt) N (närhet) K (konflikt) E (elitpersoner) L (lättbegripligt) N (nytt). Det presenteras hur nyhetsvärdering görs i enlighet med dessa faktorer, och här följer en illustration av hur var faktor representeras:

V: "Att mannen dog ökade nyhetsvärdet. Så ser räkneläran ut. Nyheter mäts i dödstal."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 95)

I: "Ett pågående krig slutar efter ett tag att vara en nyhet. Avvikelsen från det normala skulle vara att det blev fred, och först då blir det en nyhet igen. En nyhet speglar en förändring. Ju större förändring, desto större nyhet."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 98)

N: "Nyheter går upp i värde ju närmare oss de kommer. Det gäller i alla dimensioner, så väl i tid och rum som i känslomässig identifikation."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 101)

K: "Han hade inte gjort något olagligt, men tilltaget nyhetsvärderades ändå högt eftersom det ansågs stå i konflikt med den moral han förväntas ha som politiker."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 103)

E: "En förklaring till att vissa kända personer har högt nyhetsvärde är förstås att de har makt och därför faktiskt påverkar många människors liv."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 104)

L: "Viktiga nyheter kan ha svårt att hävda sig därför att de är för krångliga att berätta, något som bland annat kan märkas i rapporteringen från EU:s komplicerade beslutsapparat."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 106)

N: "I nyhetsvärlden handlar det om att vara först - och att helst vara ensam om nyheten. Men sedan är det viktigt att andra medier hänger på."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 108)

Presentationerna säger alltså varken att det är så som studenterna bör göra, eller att det är så som de inte bör göra.

Låt oss gå vidare till presentationen av nyheternas relativitet.

4.3 Nyheter är relativa

Kurslitteraturen presenterar hur värdet på en nyhet är relativt andra nyheters värde. Det är ett tema som är intressant då det beskriver hur det till slut ändå handlar om blandningen av nyheter. Även om en nyhet beskrivs ha ett högt nyhetsvärde så kommer den kanske ändå inte med. Det presenteras vara överordnat de värden som nyheter tillskrivs i sig.

"Nyhetsbegreppet är relativt. Det är avhängigt vilka andra saker och händelser medierna kan välja mellan. Och det som är så rätt en dag kan vara så fel en annan. (...) Reportaget om bortsprungna katter kan knuffa ut den seriösa rapporten om krisen i Algeriet, eftersom utrikeskvoten, så att säga, redan var fylld. Det är inget konstigt med det. Det händer varje dag på landets redaktioner."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 111)

Även om vissa nyheter ändå trots detta står över denna typ av rangordningssystem:

"De stora nyheterna kommer alltid med. Men det är de mindre viktiga nyheterna, där det står och väger, som kan åka in och ut ur tidningen eller nyhetssändningen beroende på vad som passar i blandningen."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 111-112)

Det är ett spännande tema genom att det indikerar en sorts förväntan att studenterna ska veta hur denna relativa relation fungerar, utan att den beskrivs explicit och med motiveringar till varför.

5. Journalistiken och uppdragen

Det sista tema som jag har utvecklat ur kurslitteraturen handlar om hur relationen journalistik och dess uppdrag presenteras. Vad som utgör detta tema med dess underteman är hur kurslitteraturen presenterar en bild av journalistikens uppdrag som tvådelat. Det presenteras ofta tydliga skiljelinjer mellan marknad och public service, men den bilden är inte alltid konsekvent. Följande citat fångar hur det är oklart vilken typ av journalistik det handlar om:

”Riktiga reportrar kämpar hårt för att slå konkurrenterna, att komma först och att vara ensamma om en nyhet.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 25)

Följande underteman har utvecklats för detta övergripande tema om journalistiken och uppdragen:

5.2 Journalistiken i demokratin - hur då?

Detta tema utgörs av hur kurslitteraturen explicit presenterar journalistikens demokratiska roll på ett sätt som inte ger konkret information. Det är en presentation som kombinerar en marknadssyn med en så kallad ansvarssyn och där presentationen av vad rollen faktiskt innebär är abstrakt.

”Till skillnad från andra företags medarbetare har journalistiken en sedan länge definierad demokratisk roll, grundad i liberalismens frihetsideal. (...) Journalisten ska söka sanningen och förmedla den till läsarna, utan att styras av vad politikerna tycker att de ska få veta. Idén utgår ifrån marknadens kraft. Tidningarna som sköter sin granskande uppgift får publikens stöd och överlever.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 28)

Denna presentation appellerar till en marknadside om att huruvida journalistiken uppfyller sin demokratiroll eller inte går att se på hur många mediekonsumenter mediet har. Kurslitteraturen presenterar också hur det idag i Sverige inte råder en samstämmighet om att marknaden tar hand om journalistiken till det bästa:

”Därför har de liberala idealen kombinerats med något som kallas den sociala ansvarsteorin. Journalisterna får behålla sin frihet, så länge de sköter sig. Lagstiftarna ordnar journalistik som de inte tror att marknaden kan åstadkomma, genom att till exempel dela ut presstöd och skapa public service-medier.”

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 29)

En bild av hur medierna ska bete sig för att uppfylla sin roll presenteras, där information, granskning och forum för debatt beskrivs som fundamentala. Vilken typ av information, exempelvis, behandlas inte.

Så, det oklara jag menar representerar detta tema är alltså hur det inte ges någon konkret utbildning i vad det innebär att ge människor exempelvis information, vad det innebär att söka sanningen eller för den delen vad det innebär att vara ledarhund:

"Men uppdraget handlar inte bara om att vara vakthund, utan också om att vara ledarhund, att hjälpa folk att förstå världen."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 29)

5.3 Journalistiken och ägarna

Vad som utgör detta tema är hur journalistiken ofta presenteras i relation till att ägarna ska tjäna pengar, och hur ideal beskrivs kunna hamna i konflikt med ägares pengaintresse.

"Och som journalist kan du ibland slitas mellan brödföda och ideal. Drar ägarna inte in pengar, finns det ingen som betalar din lön. Men om allt bara handlar om trivialiteter, lättsamheten och skvaller, är du till slut bara underhållare och sagoberättare - inte journalist, och då är de fina idealen inte mer än en samling tjusiga ord."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 30)

Det är en tydlig utgångspunkt i verkligheten som förmedlas till studenterna, med referens till medieforskningen:

"Nyheter är en vara som varje dag bjuds ut på en kommersiell marknad. För att kunna sälja dem till en brokig masspublik prioriterar nyhetsbyråer och redaktioner "objektiva", neutralt utformade nyheter, gärna om sådant som är avvikande och sensationellt."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 128)

Låt oss gå vidare till analysen av dessa temans relationer.

7.2.2 Tematiska relationer

Som avslutning på resultatredovisningen av analysen av kurslitteratur presenteras en kort sammanfattande redogörelse av hur jag argumenterar för hur ovan nämnda teman förhåller sig till varandra och formar ett svar på frågeställningarna.

Journalistutbildningarna presenterar begreppet nyhetsvärdering genom kurslitteraturen genom att hänvisa till hur det går till i praktiken. Att kurslitteraturen beskriver nyhetsvärdering utifrån hur det går till på redaktionerna i kombination med att nyhetsbegreppet beskrivs som ett begrepp som journalister internaliserar genom att arbeta på en redaktion, gör att jag drar slutsatsen att journalistutbildningarna presenterar för studenterna att de ska lära sig den nyhetsvärdering som journalister gör idag. Det är möjligen svårt att konstatera att en sådan typ av undervisning är att betrakta som normativ per se, istället drar jag slutsatsen att den är beskrivande på ett sätt som gör att den kan få konsekvensen av att vara fungera normativt. Särskilt då det är en lärobok som i förordet presenterar hur boken kommer att besvara frågan: "Hur går nyhetsvärdering till?" Även här drar jag paralleller till Evetts's (2003) teori om professionalisering som att upprätthålla ett hegemoniskt system, där i motsats till det normativa systemet (där normer och värderingar växer fram inom yrket) normerna redan är givna. Än en gång går det att kommentera analysen med att det ju är en yrkesutbildning där lärare ska lära ut hur yrket fungerar, men jag menar att i och med att det inte finns några rätt och fel här har lärarna också exempelvis möjligheten att utbilda studenterna att själva tänka och bestämma vad god nyhetsvärdering är.

Det tema som beskriver hur journalister får en känsla för vad som är nyheter bidrar till att kunna få normativa konsekvenser, detta på så sätt att den nyhetsvärdering som beskrivs där inte är uppdelad i olika typer av nyheter. Som de teman jag har identifierat visar så beskrivs nyheter fylla olika typer av funktioner, men nyhets känslan framstår som att handla om *ett sätt* att förstå nyheter. Att det sättet beskrivs sitta i väggarna på redaktionerna stödjer tanken om att det är nyheter som kommer av just den typen av nyhetsvärdering som det handlar om. Jag drar här paralleller till det som kallas tyst kunskap (Kronstad, 2015). Här är det tydligt att det inte presenteras explicit vad journaliststudenterna själva ska känna är nyheter, men det förmedlas att de kan känna det. Det finns en kunskap, men den är inte uttalad. Jag drar paralleller här till Kronstads (2014) studie där studenterna med erfarenhet av att arbeta som journalist beskrivs veta hur en gör utan att kunna motivera varför; in-action-learning (Schon, 1992). Att

---

kunskapen om vad denna känsla innebär för definition av nyheter och nyhetsvärdering inte presenteras ger, menar jag, uttryck för även de "tysta" professionella normer som Gravengaard och Rimestad (2012) beskriver.

Hur journalistutbildningarna, genom kurslitteraturen, presenterar nyhetsvärdering såsom den fungerar på redaktionerna får en överordnad status i svaret på frågeställningarna. Det beror på att flera aspekter tillika teman kan sammanfattas i att andra nyhetsaspekter, såsom viktiga nyheter och nyheter för demokratin, presenteras så vagt att det inte går att tala om någon explicit kunskapsöverföring angående dessa. Journalistiken presenteras ha en roll i demokratin men beskrivningar av vad det innebär finns inte beskrivet på ett konkret sätt utan hänvisas till funktionen av att ge medborgare den information de behöver för att kunna vara fria och självständiga. På samma sätt är hur vad som anses vara viktigt och intressant att relatera till dessa teman. Kurslitteraturen presenterar hur det råder olika uppfattningar om vad som är viktigt på samma gång som viktigt definieras som det som journalister ska försöka få mediekonsumenter att ta del av samt det som public service prioriterar. I skenet av hur kurslitteraturen presenterar hur nyhetsvärderingen går till på redaktionerna hamnar nyhetsvärdering utifrån vilka nyheter som syftar till att fylla en demokratisk funktion i skuggan. Utifrån det gör jag tolkningen att det som blir överordnat allt annat är hur nyhetsvärderingen går till i praktiken och att det är något som det går att få en känsla för, även om konsekvenserna för en sådan typ av nyhetsvärdering också presenteras.

Enligt de teman som jag har identifierat i materialet presenterar journalistutbildningarna journalistik i relation till demokrati som att *det finns* en relation. Vad denna relation innebär presenteras som att handla om att ge människor de nyheter de behöver för att vara fria och självstyrande och att journalistiken ska göra sådant som ingår i pressens roll som den tredje statsmakten att göra. Vad detta vidare innebär presenteras inte.

Vad jag dock identifierar som relevant vidare är att ordet *viktigt* presenteras som kopplad till den demokratiska rollen, men att det inte presenteras vad viktigt innebär. Detta samtidigt som det presenteras hur journalister ska göra det som är viktigt intressant, så att publiken lyssnar. Vad som är överordnat här är hur journalistiken beskrivs ha en roll i demokratin och att vad rollen innebär och vad begreppet demokrati innebär inte behandlas.

Det är inte heller beskrivet som att det finns olika funktioner för journalistiken, såsom genom nyhetsvärdering, att fylla i en demokrati utan funktionen presenteras som att det är något som inte behöver uttalas. Även detta argumenterar jag är ett uttryck för en sorts tyst kunskap likt studenternas i Kronstads (2014) studie. Detta är något som jag också relaterar till Gravengaard och Rimestad (2012) då jag menar att det faller inom ramen för vad som är journalistiska normer; att veta sin demokratiska uppgift. Dessutom relaterar jag detta utsagda till Schultz's (2007) studier kring så kallade *doxic values*, hur vissa saker har ett odiskutabelt nyhetsvärde som det inte pratas om. Det faktum att det inte preciseras i presentationen vad det innebär att förmedla information i demokratins tjänst ligger det nära till hands att resonera likt Schultz's (2007) i sin studie. Att det finns nyhetsvärden som är både uttalade och som en kan tycka olika om och, som här, nyhetsvärden som är outtalade och som bara tas för givet. Dessutom, att det går att få en känsla för detta.

7.3 Observationer - JMG och JMK

Nedan presenteras resultatet för analysen av två föreläsningar på JMG i Göteborg och en föreläsning på JMK i Stockholm Avsnittet avslutas med en analys av utvecklade teman.

7.3.1 Beskrivning av teman

1. Nyheter utifrån journalistiken

Journalistutbildningarna, JMG och JMK, presenterar begreppet nyhetsvärdering på föreläsningarna på ett sätt som har fått mig att skapa temat: Nyheter utifrån journalistiken. Det handlar om att den kunskap som presenteras på något sätt hänvisas till journalistiken i sig och inte med hänvisning till något vidare. Detta tema utgörs av två underteman:

1.1 Verkligheten

Journalistutbildningarna, JMG och JMK, presenterar för studenterna hur nyhetsvärdering går till i verkligheten. Det presenteras på ett sätt som inte talar om huruvida det presenteras för att studenterna ska lära sig att göra så, eller för att de bara ska ha vetskap om hur det går till i verkligheten. Det presenteras hur vissa specifika nyhetskriterier styr journalisterna i deras nyhetsvärdering. Ett tydligt exempel på detta är när ett klipp ifrån terrorattentaten i USA 2001 visas upp med presentationen att det är "nyheternas nyhet". Det beskrivs som en nyhet som uppfyller alla kriterier som studier har visat på tillämpas på redaktionerna. Det är en presentation som inte explicit berättar huruvida det också är en eftersträvansvärd bedömning eller bara en hänvisning till verkligheten.

Ett annat tydligt exempel på hur nyhetsvärdering presenteras med hänvisning till verkligheten är hur ett nyhetsinslag som studenterna har skapat och redovisat får omdömet att det är ett "normalt och habilt nyhetsinslag". Alltså en tydlig hänvisning till verkligheten. Ett annat intressant inlägg på en av föreläsningarna är hur föreläsaren i presentationen av nyhetsvärderingskriterier förtydligar att det inte är hur hen tycker att det *ska fungera* som presenteras på föreläsningen utan att det är hur det, enligt studier, *faktiskt fungerar*. Det är en kommentar som väl belyser det utrymme som blir okommenterat av en presentation av hur det fungerar i den verklighet som studenterna sedan ska arbeta i. Budskapet till studenterna om vad de ska lära sig från undervisningen blir lika oklart som intressant. Ett analogt exempel ifrån materialet är hur det presenteras att om en händelse uppfyller alla kriterier för en Hollywoodfilm ökar nyhetsvärdet, det presenteras med tillägget att det inte är något som föreläsaren själv argumenterar för är något bra.

Låt oss gå vidare till nästa tema, ett tema som handlar om det som känns "journalistiskt".

1.2 Professionen

Journalistutbildningarna, JMG och JMK, presenterar nyhetsvärdering även på ett sätt där inte någon definition eller hänvisning ges utöver att det ska kännas journalistiskt. Ett exempel är hur utbildningen presenteras som att syfta till att utbilda studenterna i att "lära känna en journalistisk grej när de ser en". Ett annat exempel är när studenterna presenterar en nyhet de har hittat och får omdömet att det är en motiverad nyhet, utan

---

en motivering till varför det är en motiverad nyhet. Det är ett spännande exempel för denna studie på så sätt att det är en presentation av nyhetsvärdering som säger att vissa saker är motiverade och andra inte, men det säger ingenting mer.

I kombination med att studenterna får presenterat för sig att utbildningen går ut på att lära studenterna att känna igen en journalistisk grej när de ser en blir det teoretiska utrymmet för vad som styr huruvida det är journalistiskt eller inte tomt, och därmed också anledningen till varför något styr något åt det ena eller andra hållet.

2. Nyheter utifrån mediekonsumenten

Ett tema som jag har utvecklat ur materialet handlar om hur det många gånger i presentationerna av nyhetsvärdering görs hänvisningar till dem som tar del av/ska ta del av det journalistiska innehållet. Vad som är kärnan i detta tema är hur denna hänvisning görs utan tydliga konkretioner och skiljelinjer. Jag har delat upp detta tema i två underteman, det första handlar om det underförstådda:

2.1 Det underförstådda

Detta tema representerar hur journalistutbildningarna presenterar nyheter och nyhetsvärdering i förhållande till vad mediekonsumenten sägs behöva. Det presenteras en skiljelinje mellan det som Public service ägnar sig åt i kontrast till de medier som värderar nyheter efter vad som säljer. Det är en bild som presenteras tydligt. Samtidigt så i vidare presentationer av vad som styr nyhetsvärdering är uppdelningen inte lika stringent. Ett tydligt exempel ifrån mina observationer är hur föreläsaren ställer frågan till klassen om varför vi konsumerar nyheter. Frågan om varför vi konsumerar nyheter kompletteras av föreläsaren själv direkt med de efterföljande frågorna: "Varför vill vi ha nyheter? Varför behöver vi nyheter? Vad är det vi kollar? Varför vill vi kolla nyheter?" På sina frågor ger föreläsaren ett förslag på ett (på alla frågor) svar: "Vi vill veta att världen står kvar". Frågorna som ställs, menar jag, är av skild karaktär och verkar adressera både klassiska Public service-normer och kvällstidningsnormer. De presenteras som att höra ihop, som att kunna få ett gemensamt svar. Detta exempel illustrerar också hur det inte ges några konkreta riktlinjer om hur en nyhetsvärdering ska gå till, att nyhetsvärdera utifrån att mediekonsumenten vill veta att världen står kvar ger mycket spelutrymme för den enskilda framtida journalisten.

Vad som kompletterar denna bild är hur det presenteras för journaliststudenterna hur en bedömning av vad som är relevant att nyhetsvärdera högt utifrån mediekonsumentens behov är något som de faktiskt redan *kan* göra. På en av föreläsningarna uppmanas studenterna (i en introduktion till en nyhetsövning) att gå på känsla och resonera: "Ser ni något som ni tror att andra inte vet om/skulle behöva veta - då är det förmodligen något som är värt att berätta". Det är en spännande presentation som implicerar att det går att använda endast sig själv i värderandet av nyheter utifrån människors behov. Frågan om vilken funktion som utbildningen i nyhetsvärdering då ska fylla, om det är något som studenterna redan kan, är relevant.

Vad detta tema representerar är hur journalistutbildningarna hänvisar till mediekonsumenters behov dels utan att precisera vad det är dels på ett sätt som gör det underförstått att studenterna har möjlighet att veta det ändå.

2.2 Typ av behov?

Detta tema kompletterar det ovanstående på så sätt att det lyfter fram hur det ofta är oklart huruvida nyheten ska appellera till mediekonsumentens demokratiska behov eller nyfikenhet/önskemål i allmänhet. Jag har utvecklat detta tema som en representation av hur den klassiska skiljelinjen mellan viktigt och intressant är oklar. Det framgår inte vilken typ av nyhetsförmedling det handlar om. Många gånger presenteras ett potentiellt motsägelsefullt sätt att nyhetsvärdera. Ett exempel som illustrerar det väl är hur en föreläsare använder både en typ av begrepp som intuitivt verkar handla om kommersiell verksamhet och en typ av begrepp som ofta används i mer "seriösa" nyhetssammanhang där den samhällsinformerande funktionen är viktig. Orden jag syftar till är *målgrupp* respektive *intressanta* och formuleringen lyder: "Vad kan bli nyheter som är intressanta för vår målgrupp?" Alla nyheter som handlar om politiska processer är inte intressanta för alla människor och en målgrupp kan innebära både grupp av kunder som kommersiella medieföretag vänder sig till och potentiellt medborgare i landet Sverige. Denna typ av presentation är relevant för resultatet, menar jag, då det också intuitivt är ett vanligt sätt att tala om nyheter på.

En parallell till branschverkligheten är hur exempelvis publicitetsskada i pressens egenskapade etiska regler vägs mot just intresse; "allmänintresset". Ordet intresse är lika oklart här. Mot bakgrund av hur det ofta i teorin görs en skiljelinje mellan exempelvis kommersiellt styrd journalistik och "samhällsviktigt" styrd journalistik blir

---

det relevant att visa på en otydlighet som återfinns i materialet jag har analyserat. Vilken typ av journalistik handlar det om? Ett analogt exempel är hur en föreläsare presenterar en hypotes för studenterna om att journalistiken kommer att behövas i framtiden, apropå hur vi lever i överflöd av information. Kompetensen som sägs komma att behövas beskrivs: "Någon som hittar det som är relevant, intressant och sammanfattar det för en publik på ett säljande och intressant sätt. (...) Det utbildar vi er till här." Denna typ av formulering är intressant utifrån aspekten utbildning i nyhetsvärdering. Handlar det om att hitta och värdera det som är relevant för en visst kommersiellt syfte eller handlar det om att hitta det viktiga och försöka sälja in det hos människor, eftersom det är något som är viktigt för dem att veta?

Det som detta tema fångar in är hur det i presentationen av begreppet nyhetsvärdering inte alltid framgår med vilket motiv en nyhetsvärderar, och eftersom det finns motiv som är potentiellt motsägelsefulla (och i alla fall som ger olika typer av journalistik) blir det än mer intressant.

3. Nyheter och samhället

I analysen av föreläsningarna har jag utvecklat ett tema som övergripande handlar om hur nyhetsvärdering beskrivs utifrån olika aspekter som har med samhället att göra. Det som utmärker detta tema är att nyhetens samhällsroll beskrivs på flera olika sätt, vilka i sig är intressanta för studiens syfte, och formar därmed fyra underteman:

3.1 Demokratin

Det är få gånger som begreppet demokrati nämns på de föreläsningar som jag har observerat. Men när det nämns så är det på ett sätt som är högst relevant för studiens syfte, det kopplas till just nyhetsvärdering. Föreläsaren presenterar för studenterna vad hen tycker nyhetsförmedling handlar om, att journalistiken har en definierad roll i demokratin: "Journalistiken ska visa på vilka sätt som samhället är trasigt". Det presenteras hur journalistiken ska fylla funktionen att föra upp problem till diskussion, att journalistiken ska berätta om de problem som samhället brottas med utan att lägga sig i hur det ska lösas. Denna presentation av hur journalistiken ska berätta om hur samhället är trasigt kompletteras av hur journalistiken beskrivs som att den ska fungera som vakthund. Att det innebär att granska makten så att den sköter sig gentemot

---

medborgare och således värdera nyheter högt som är av sådan natur att det finns människor som inte vill att den publiceras: "Förekomsten att det finns duktiga grävande journalister är en förutsättning för att hålla tillbaka maktmissbruk".

Detta tema representerar hur nyheter beskrivs ha en roll i demokratin på så sätt att de för fram problem och resultat av granskning till medborgarna.

3.3 Engagera

Detta tema representerar hur det presenteras en uppmaning till journaliststudenterna att ta sig an ämnen som beskrivs som viktiga men som människor inte bryr sig om. Det är i anslutning till när närhetsprincipen som nyhetsvärderingskriterium presenteras som följande presenteras: "Jag säger inte att ni ska börja rapportera om tråkiga länder i Afrika som ingen bryr sig om, och komplicerade politiska skeenden långt borta. Det skulle bli alldeles tråkiga tidningar. (...) Finns det ett sätt att berätta det här så att även en svensk publik blir engagerad och intresserad?" Journalistutbildningarna säger med sin presentation att det finns vissa nyheter som är viktiga för människor att ta del av och indikerar hur det är journalisters roll att genom nyhetsvärdering få människor att bli intresserade av ämnen som *journalister* tycker är viktiga. Just detta utgör en bra övergång till nästa tema:

4. Nyheter utifrån journalisten

Detta tema har utvecklats för att representera hur journalistutbildningarna presenterar hur en som journalist ska utgå ifrån sig själv som journalist/som en person som arbetar på ett medieföretag när en nyhetsvärderar. Här handlar det inte alls om varför vissa nyheter är mer värda än andra, utan om helt andra saker.

4.1 Magkänsla

Journalistutbildningarna presenterar för studenterna att de ska använda sin magkänsla i sitt yrkesutövande. Ett exempel som påvisar detta tema på ett bra sätt är hur en föreläsare presenterar hur en kan göra för att hitta egna nyheter istället för att göra samma sak som andra medier: "Det handlar väldigt mycket om att lyssna, nosa, titta, spana och att lita på magkänslan - follow your instincts helt enkelt." Det är en spännande formulering utifrån studiens forskningsfrågor på så sätt att frågan om vad

---

journaliststudenterna egentligen ska lära sig när det gäller nyhetsvärdering aktualiseras. Om de ska lära sig något (vilket antas här) så är frågorna om alla har samma magkänsla och vad denna magkänsla innebär för journalistik relevanta. Vad som väver samman detta tema är hur det också presenteras för studenterna hur journalistutbildningen går ut på att: "Vi ska vässa era näsor, att ni ska lära er att lita på att ni känner igen en journalistisk grej när den dyker upp".

Detta tema handlar alltså om att en del av undervisningen i nyhetsvärdering innehåller en förmedling av att journaliststudenterna ska använda sin magkänsla i värderingen av olika typer av information som kan bli nyheter.

4.2 Konkurrens

Vad som får avsluta denna presentationsdel är hur det går att finna ett tema i dessa föreläsningar som handlar om att journaliststudenterna ska ha konkurrensaspekter i åtanke vid nyhetsvärdering. Det handlar om hur studenterna kan tänka för att vinna i konkurrens med andra journalister och medier. Ett tydligt exempel på detta handlar om hur föreläsaren presenterar (i samband med en övningsintroduktion där studenterna ska publicera sig mot en publik nyhetssajt) olika typer av databaser som kan användas för "nyhetsjakt" och kommenterar Arbetsmiljöverkets hemsida: "Hur vi har det ute på våra arbetsplatser är just nu inte riktigt ett ämne som är jättestort i journalistiken, och det innebär att ni har en fördel där". Ett annat exempel är hur en föreläsare uppmuntrar studenterna till att vara aktiva journalister och exempelvis ringa och undersöka saken om de cyklar förbi ett hål i gatan på väg till jobbet: "Så kanske ni kommer fram till att det inte är en nyhet, eller också så kommer ni fram till att det är det och så spöar ni upp konkurrenterna med den där nyheten som de andra inte har". Temat har en spännande aspekt i förhållande till studiens frågeställningar, nämligen att det inte handlar om vad som nyhetsvärderas i sig utan om att nyhetsvärdera på ett sätt som gynnar det medieföretag som en arbetar för eller det varumärke som en själv utgör.

Nästa avsnitt behandlar relationen mellan de teman som jag har presenterat ovan.

7.3.2 Tematiska relationer

Som avslutning på resultatredovisningen av analysen av observationer presenteras en kort sammanfattande redogörelse för hur jag argumenterar för att ovan nämnda teman förhåller sig till varandra och formar ett svar på frågeställningarna.

Jag menar att den berättelse som dessa utvecklade teman tillsammans berättar utifrån frågeställningarna handlar om en presentation av nyhetsvärdering som ger stort utrymme åt den enskilde journalisten att tolka vad utbildningen innebär. Det förefaller ett sorts förtroende för att studenterna vet vad det konkret innebär att ta utbildningen de får vidare, att exempelvis kunna avgöra huruvida något är en nyhet eller inte. Det är en spännande aspekt som kommer fram ur det analyserade materialet där studenterna får en sorts uppmuntran att själva avgöra i nyhetsvärderandet. Men, jag argumenterar för att det inte handlar om en frihet utan om en sorts tyst kunskap även här, där det är outtalad men givet vilken kunskap som förmedlas. Jag drar paralleller till Kronstads (2014) studie där studenterna med erfarenhet av att arbeta som journalist beskrivs veta hur en gör utan att kunna motivera varför. På ett motsvarande sätt appellerar lärarna till att studenterna kan förstå hur en gör, utan att de får en beskrivning. På samma sätt är det med studenterna i Kronstads (2014) studie, fast ifrån det andra hållet. De har lärt sig i praktiken hur en gör, men kan nu inte ge någon motivering till varför. Lärarna på utbildningarna, som är eller har varit journalister, har kanske samma förhållningssätt. Lärarna har lärt sig hur en gör, men kanske inte varför. Dessutom, när en konkret presentation av vad det innebär att veta vad en nyhet är uteblir menar jag att de teman som tar vid och vägleder denna frihet är dem som handlar om hur det går till i verkligheten. Om studenterna uppmuntras att följa sin instinkt är det ganska okontroversiellt att tänka sig att de då tänker på nyheter utifrån hur det ser ut i medier idag. Det är ju också där som de ska arbeta.

Jag argumenterar för att när lärare direkt eller indirekt appellerar till studenternas känsla för vad som är journalistik och nyheter och inte innebär det en sorts förväntan på studenterna, eftersom de genom antagning till utbildningen är utvalda. Hur en som journaliststudent enklast lever upp till en sådan förväntan är kanske att tänka och värdera så som journalister gör idag. Men när presentationen av hur en Hollywoodfilmsnyhet har högt nyhetsvärde också får en vag kritik av föreläsaren blir bilden av hur en ska nyhetsvärdera oklar igen. Men, jag argumenterar för att det som väger tyngst av vad föreläsare kommunicerar på en yrkesutbildning mycket väl kan vara

---

det underförstådda som studenterna förväntas förstå. Friheten att definiera det som utbildningarna inte definierar i kombination med hur utbildningarna förväntar sig att studenterna ska förstå är, menar jag, en uppmuntran till att träda in i professionen så som den ser ut idag. Än en gång relaterar jag till hur Gravengaard och Rimestad (2012) beskriver hur normer för den journalistiska professionen ofta är tysta.

Argumentationen blir tydligare om en tänker sig att en av studenterna skulle ställa frågan om hur hen kan veta huruvida om hålet i gatan är en nyhet eller inte. En sådan fråga skulle potentiellt kunna undergräva hens (känsla för) legitimitet att ens få gå journalistutbildningen. Djerf-Pierre och Wiiks (2012) beskrivning av journalistikens professionalisering är en relevant parallell här. De menar att professionaliseringens kärna hos journalistiken utgörs av en gemensam bild av hur journalistik ska gå till och hur detta sedan har blivit normerande: "En föreställning bland journalister om yrkets karaktär, sig själva som grupp och vilken roll journalistiken ska spela i samhället" (Djerf-Pierre & Wiik, 2012, s. 183). Jag menar att presentationen att studenterna ska följa sin magkänsla appellerar till just denna idé om professionalisering, att de normer och värderingar som råder idag är tänkta att reproduceras på ett självklart sätt också i utbildningen. Än en gång, vad skulle hända om en av studenterna skulle fråga "vad innebär det att nyhetsvärdera utifrån sin instinkt?" De föreläsare vars föreläsningar jag har observerat är eller har varit journalister, vilket bidrar till resonemangen ovan. Detta gör också att jag drar paralleller även här till Schultz (2007) studie och hur det finns nyhetsvärderingar som är outtalade och tillhör det odiskutabla. I och med att normerna för den journalistiska professionen ofta är tysta så är det inte så okontroversiellt att tänka sig att den kunskap som förmedlas är, i sig själv, av samma natur.

7.4 Hur förhåller sig resultaten till varandra?

Eftersom samma frågeställningar har ställts till både kurs- och utbildningsplaner, kurslitteratur samt föreläsningar kan det vara intressant att studera hur dessa material förhåller sig till varandra. Även om detta inte är en jämförande studie så är det av intresse att se resultaten i perspektivet av varandra.

Resultaten ifrån kurs- och utbildningsplanerna visar att journalistutbildningarna presenterar hur journaliststudenterna kan och ska lära sig dels att nyhetsvärdera dels

---

vad som är journalistikens samhällsroll och demokratiska roll. Jag argumenterade i analysen för att presentation i dokumenten indikerade hur det finns *en* idé om hur nyhetsvärdering går till och om vad som är journalistikens demokratiska roll. Vad som är intressant här är att det också i de andra resultaten visar sig att journalistutbildningarna presenterar samma typ av indirekta budskap, studenterna äger inte makten att definiera fritt vad som är exempelvis en nyhet. Det finns redan oskrivna regler för det. När föreläsaren uppmuntrar studenterna att använda sin magkänsla så finns det "rätta" men utsagda svaret ändå att förhålla sig till: "Ser ni något som ni tror att andra inte vet om/ skulle behöva veta - då är det förmodligen något som är värt att berätta" (utdrag föreläsning). Båda de andra resultaten, ifrån kurslitteratur och föreläsningar, visar på en utbildning i nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati genom att hänvisa direkt eller indirekt till hur det går till i branschen idag. Jag har argumenterat för hur det ofta är oklart vilken typ av nyheter som det refereras till. Men, i kraft av hur det även ofta refereras till en känsla för nyheter hos studenterna så har jag argumenterat för att det gör att kontentan blir att det handlar om den typen av nyhetsvärdering som används i branschen idag.

Det är spännande att här dra paralleller till hur det i kurs- och utbildningsplaner presenteras hur journaliststudenterna kan lära sig att nyhetsvärdera och att det finns *ett* förhållningssätt. I både kurslitteratur och på föreläsningar så bekräftas alltså den bilden. Även om det presenteras hur till exempel kommersiella medier gör en annan typ av bedömning än andra medier så slätas den skillnaden över. Detta när det så ofta, med hjälp av att appellera till känslor, talas om en typ av nyheter och dess nyhetsvärdering. Dessutom går det att dra paralleller mellan hur samtliga material indikerar att studenterna förbereds för att arbeta i branschen. Det är inte så konstigt i sig. Men vad som är spännande är att de förbereds genom att få utbildning i att göra såsom journalister gör idag. Detta genom ett slags förtroende som handlar om att studenterna, utan specifika riktlinjer eller motiveringar, både ska förstå hur och varför en som journalist väljer bland alla möjliga nyheter. Jag argumenterar för att det går att se en röd tråd genom de tre olika resultatdelarna, som har analyserats utifrån samma frågeställningar. Den röda tråden är att journalistutbildningarna presenterar hur det finns en idé om vad nyhetsvärdering innebär och vad journalistikens demokratiska funktion är. Vad detta vidare innebär konkret presenteras inte på ett sätt som dels är tydligt dels inkluderar en motivering bakom. Att journalistutbildningarna därtill

---

appellerar till journaliststudenternas känslor för vad som är en nyhet (och inte vad en själv tycker är en nyhet) förstärker bilden av att journaliststudenterna ska utbildas till att bli som journalister är idag.

Som framgår av syftet så vill jag studera vilken demokratimodell som journalistutbildningarna ger uttryck för. I nästa stycke presenterar jag resultatet av den utvecklade modellen.

8. Demokratimodeller - resultat

Under denna rubrik presenteras analysen som har gjorts av det empiriska resultatet av hur nyhetsvärdering presenteras. Detta utifrån modellen där nyhetsvärderingens funktion har preciserats utifrån normativa demokratimodeller.

I denna analys har jag alltså sökt efter de eventuella empiriska indikatorerna: nyhetsvärdering som ger *publikstyrd information*, *passiv information*, *aktiverande information* samt *förenande information*. Utifrån min analys drar jag slutsatsen att de kategorier av empiriska indikatorer som förefaller mig vara de mest framträdande är *nyhetsvärdering som ger publikstyrd information* (procedurdemokrati) respektive *nyhetsvärdering som ger passiv information* (konkurrensdemokrati). De två resterande kategorierna nyhetsvärdering som ger *aktiverande information* respektive nyhetsvärdering som ger *förenande information* indikeras inte alls i materialet enligt min analys. För att påvisa detta resultat i empirin utgår jag ifrån ett par belysande exempel.

Det första exemplet är ett tema som har utvecklats i analysen av kurslitteraturen, nämligen 1.1 "Nyheter ska vara intressanta". Det är ett tema som representerar hur nyhetens funktion presenteras att vara något som är av intresse för dem som en skriver för:

"En nyhet är något som tidigare inte har publicerats och som har intresse för läsekretsen."
(utdrag ur kurslitteratur, sid. 92)

"Allt som kommer att vara mindre intressant imorgon än idag."

(utdrag kurslitteratur, sid. 92)

"Nyheter är en vara som varje dag bjuds ut på en kommersiell marknad. För att kunna sälja dem till en brokig masspublik prioriterar nyhetsbyråer och redaktioner "objektiva", neutralt utformade nyheter, gärna om sådant som är avvikande och sensationellt."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 128)

Vad detta, menar jag, indikerar utifrån analysmodellen om demokratiteorier är procedurdemokrati. Anledningen till det är hur nyhetens funktion, och därav nyhetsvärderingens måttstock, beskrivs som att den varierar med vad dem som läser tycker är intressant. Det finns ingen, likt beskrivningen av kategorin för aktuell indikator, vidare precisering av på vilket sätt som det ska vara intressant, eller varför det ska vara intressant. Det är heller inte utifrån någon sorts kvalitetsstämpel som det presenteras att nyhetsvärdering ska utföras. Det är endast en hänvisning till hur nyheten ska adressera ett intresse, och eftersom det intresset styrs av publiken (och således inte är något konstant) så argumenterar jag för att detta indikerar *nyhetsvärdering som ger publikstyrd information* och därmed demokratimodellen procedurdemokrati.

För att förekomma invändningar att detta också skulle kunna vara indikatorn *nyhetsvärdering som ger aktiverande information* vill jag understryka hur det för en sådan kategorisering krävs mer. Det krävs att det beskrivs hur nyhetsvärderingen utförs just så för att nyheten ska få människor att engagera sig. Här utgår en ifrån något som en vet är av intresse för mottagaren men värderar inte nyheten för att nyheten ska leda till att denne engagerar sig. Jag vill lyfta ett exempel som kom närmast att innebära indikatorn för deltagandedemokrati för att förtydliga mitt resonemang kring vad i presentationerna av nyhetsvärdering som är det som styr vad som indikeras:

"Så länge folk inte kan tvingas till tidningar och teveapparater får vi försöka göra det viktiga så intressant och relevant att publiken lyssnar."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 97)

Detta exempel ur empirin är intressant på så vis att det beskrivs hur journalister ska påverka mediekonsumenterna, vilket är en aspekt som skulle kunna indikera deltagardemokratin. Men vid noggrann läsning av denna formulering framkommer

---

också hur det är journalisterna som "vet" vad det är som är viktigt, vilket är något som motsäger kraven på journalistiken i deltagardemokratien. Där handlar det som vi vet om att rapportera om det som medborgarna tycker är viktigt, så att de också ska engagera sig.

Nedan presenteras ett exempel på hur jag menar att presentationen av nyhetsvärdering indikerar både procedurdemokrati och konkurrensdemokrati. Ett exempel där jag alltså gör tolkningen att det indikerar både kategorin *publikstyrd information* och *passiv information*. Där uttrycks det både hur mediekonsumenterna ska få det dem vill ha samt hur journalistiken också ska ge medborgare (passiv) information om hur det går med energipolitiken:

"Vill medborgarna läsa 48 sidor om kronprinsessans förlovning för att kunna prata om det på kafferasten, så ska de få det. Å andra sidan blir det bekymmer för demokratien om inget blir sagt om försöken att lösa framtidens energipolitik, eller något annat som ingår i pressens roll som den tredje statsmakten att berätta om."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 93)

Jag argumenterar för att denna tolkningen, att båda förekommer, är symptomatisk för stora delar av materialet. Det är mer ofta än sällan som, vilket har påvisats i resultatredovisningen, det är oklart vad för typ av nyhetsvärdering som det handlar om. Vad jag emellertid har kommit fram till i denna analys är att den indikator som väger tyngst i materialet är *nyhetsvärdering som ger publikstyrd information*. Det som gör att jag tolkar denna indikator som att dominera handlar inte om att den förekommer flest gånger. Då detta är en studie med kvalitativ ansats har jag gjort andra typer av observationer i materialet än att räkna. Det som gör att procedurdemokrati indikeras mest är på grund av hur dess indikatorer ofta förekommer tillsammans med när presentationen appellerar till den journalistiska professionen. Vad jag menar med det är att det går att se i materialet hur när det talas om journalistens känsla eller om vad som är journalistiskt så förekommer det i relation till just indikatorer för procedurdemokrati. Ett tydligt exempel på detta:

"Journalister blir snabbt bekanta med det där överjaget som alltid vet vad publiken vill ha. Det sätter sig i väggarna på redaktionen, och alla vet ungefär hur de ska skriva för att hamna på ettan på löpet."

(utdrag ur kurslitteratur, sid 94)

Låt oss återknyta till hur jag i början av detta stycke argumenterade för hur ett tema representerar en presentation som handlar enbart om att nyheten ska vara intressant, och att det indikerar procedurdemokrati. Detta genom en utebliven hänvisning till någon form av (extern) kvalitetsstämpel på journalistiken. Jag har även argumenterat för hur när indikatorer för denna demokratimodell återfinns i anslutning till hänvisningar till journalistens känsla för journalistik ger det dem en större tyngd. På samma sätt argumenterar jag för hur presentationen av de olika nyhetskriterier som beskrivs används av journalister idag väger tungt i sig. Detta på grund av den normativa natur jag argumenterar att de i kraft av professionaliseringsmekanismer får. När dessa kriterier dessutom indikerar en nyhetsvärdering som ger publikstyrd information blir det än mer intressant. Det är kriterier som inte presenteras som baserade på en journalistisk kvalitet utan snarare med en underförstådd hänvisning till vad som går hem hos publiken. Det är något som appellerar väl till kategorin nyhetsvärdering som ger *publikstyrd information*.

Ett exempel ifrån resultatet och således materialet:

"Viktiga nyheter kan ha svårt att hävda sig därför att de är för krångliga att berätta, något som bland annat kan märkas i rapporteringen från EU:s komplicerade beslutsapparat."

(utdrag ur kurslitteratur, sid. 106)

Det uttrycks inte en värdering kring journalistisk kvalitet utan här handlar det om att publiken inte vill ha nyheter som är för svåra att förstå och får därav inte det.

Vad jag drar för slutsats i denna analys är att journalistutbildningarnas presentation av nyhetsvärdering inte indikerar någon av kategorierna nyhetsvärdering som ger *aktiverande information* respektive nyhetsvärdering som ger *förenande information*. Enligt min analys är indikationer för publikstyrd information respektive passiv information de framträdande. Jag har tilldelat den förstnämnda mer tyngd i analysen på

---

grund av hur den presenteras i kontexten av studenternas känsla för journalistik och den journalistiska professionen.

För att avsluta denna del vill jag relatera detta resultat till svaret på frågeställningen om hur journalistutbildningar presenterar journalistik i relation till demokrati. Som har redovisats i resultatdelen är presentationen av vad journalistiken har för relation till begreppet demokrati vag. Det beskrivs att det finns en relation men vad denna innebär presenteras inte explicit i utbildningen utan lämnas mycket därhän som att vara underförstådd. Det presenteras en del formuleringar om relationen som handlar om att ge medborgare information så att de kan vara fria och självstyrande, och även en del konkreta exempel på detta i farten. Men i kontexten för utbildning i nyheter och nyhetsvärdering så ges inga mer ingående beskrivningar utan det förefaller som att den demokrati det handlar om är den som vi lever idag. Den tolkningen görs både på grund av att demokrati ofta uttrycks i bestämd form och för att diskussioner kring olika typer av demokratier inte finns alls. Jag argumenterar alltså för att journalistutbildningarna utgår ifrån den demokrati som Sverige har idag men att utbildningen i nyhetsvärdering istället främst indikerar den demokratimodell som beskrivs som att vara den modell vars ideal lever upp till endast minimum av de krav som ställs på ett land för att räknas som demokratiskt.

9. Sammanfattning - resultat

Då metoden i den empiriska studien kräver att resultatet presenteras på ett tydligt och utförligt sätt kommer inte denna sammanfattning att vara så uttömmande som annars krävs. Istället fokuserar jag på att presentera resultatet i relation till den teoretiska kontext som studien är positionerad inom. Jag har i resultatredovisningen löpande knutit an till den teoretiska ramen för att visa på vart i resultatet jag finner stöd för det bidrag jag menar att studien gör. I detta stycke sammanfattas detta bidrag. Detta tillsammans med bidraget genom analysen utifrån demokratimodeller.

9.1 Studiens bidrag - en sammanfattning

Jag kommer att presentera de huvudpunkter för de bidrag som jag argumenterar för att denna studie ger.

Som jag löpande genom resultatredovisningen har påvisat så relaterar jag sättet som journalistutbildningarna överför idéer om journalistiken till studenterna på till Evetts's (2003) teori om hegemoniska system. Där är det inte tänkt att journaliststudenterna själva är med och skapar normer och värderingar för journalistyrket, utan de får detta serverat. Hegemoniskt är det på så sätt att det råder en hierarki mellan journaliststudenter och lärare på utbildningen. Vad som blir denna studies bidrag är att på de utvalda journalistutbildningarna presenteras nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati på ett sätt som inte uppmuntrar studenterna till att bidra till de normer som utgör professionen. De får höra vilka normer som råder och att de ska använda sin magkänsla för att hitta dit.

I och med att denna studie fokuserar endast på vad journalistutbildningarna presenterar och inte hur journaliststudenterna upplever detsamma så drar jag inga slutsatser om konsekvenser för en sådan utbildning. Istället argumenterar jag för att själva presentationen ter sig på ett sätt som jag menar är i enlighet med ett hegemoniskt system, där en ideologi kontrollerar de som utövar professionen. Det är alltså en syn på professionalisering genom ett hegemoniskt normsystem och en mekanism som syftar till att kontrollera dem som arbetar som journalistutbildningarnas presentation kan ses som att ge uttryck för. Evetts (2003) beskriver som sagt detta hegemoniska system som att handla om att när journalister i sin profession tvekar inför ett beslut kan hen fråga chefen om vägledning. Vad jag argumenterar för är att journaliststudenter per definition är i någon slags teoretiskt tvekande tillstånd på grund av att de går en utbildning. De ska lära sig eftersom de inte kan. Eftersom journalistutbildningarna berättar att de ska göra som journalister gör i branschen idag så menar jag att det hegemoniska systemet sträcker sig utanför utbildningen. De på utbildningen "frågar" praktiken om hur de gör och för det sedan vidare till studenterna. Det indikerar att det därmed inte är tänkt att journaliststudenterna är med och formar normer och värderingar för professionen, utan professionen (auktoriteten) finns där ute. Vad denna studie därmed bidrar till när det gäller synen på professionalisering är att journalistutbildningar inte uppmuntrar journaliststudenter till att vara med och forma professionen. Istället frågar

---

journalistutbildningarna, i enlighet med ett hegemoniskt system, chefen. I det här fallet utgör chefen branschen i stort. De "frågar" hur en gör och för det vidare genom sin kontroll i form av utbildning.

Detta teoretiska resonemang knyter an till den frågeställning som jag resonerade kring i kapitlet om socialisering. Jag beskriver hur jag är intresserad av att närma mig frågan om huruvida ett påstående från journalistutbildningarna till studenterna om hur journalister i dagens bransch gör är att betrakta som normativ eller deskriptiv. I och med hur jag relaterar utbildningens presentation till Evetts (2003) beskrivning av professionalisering som ett hegemoniskt system så menar jag att det dessutom indikerar hur presentationerna är att betrakta som både deskriptiva och normativa. I och med att utbildningen presenterar nyhetsvärdering och journalistiken i relation till demokrati på ett sätt som ger uttryck för en professionalisering där normer kontrolleras innebär det, menar jag, att det som sägs också är att betrakta som normativt. Hade jag gjort tolkningen att presentationen ger uttryck för professionalisering som ett värdesystem, vilket medlemmar av professionen själva säger att de föredrar (Evetts, 2003), så hade det varit en annan grund att bedöma. Då skulle det exempelvis kunna vara så att det presenterades olika förhållningssätt. Exempelvis att en som journalist kan ha olika intuitiva känslor för vad som är en nyhet (med en underton av: bestäm vem du vill vara och därmed vad du vill forma din profession till att vara). Dessa olika förhållningssätt och känslor som då presenteras skulle antagligen då vara att betrakta som deskriptiva.

En invändning mot att en presentation av ett begrepp såsom nyhetsvärdering ens kan vara något annat än normativt på en yrkesutbildning är rimlig. Jag har utgått ifrån den tanken och landat i en annan. Det är något jag menar att denna studie bidrar med att visa på. Enligt Wiedman et al. (2001) så tar studenten in kunskap om vilka normativa förväntningar som ställs. I avsaknad av flera alternativ så blir det alternativet som finns en normativ presentation. Annars indikerar presentationen att studenterna inte ska lära sig något (vilket skulle vara absurt). Men, om utbildningarna presenterar flera olika typer av exempelvis känslor och *instincts* (ord ifrån utdrag ur föreläsning) så menar jag att i kraft av just den mångfalden så blir presentationerna deskriptiva. Den normativa dimensionen blir då istället att studenterna ska reflektera kring sin yrkesroll utifrån dessa deskriptiva presentationer. Mot bakgrund av detta resonemang, som i sig är sammanfattat utifrån analysen i de tematiska relationerna, bidrar studien till att visa på hur journalistutbildningarnas deskriptiva presentationer av hur journalister i branschen

---

idag gör i sig är normativa. Detta oavsett med vilket motiv de presenteras eller hur det uppfattas.

Det är intressant att lyfta in vad jag menar är ytterligare en aspekt som denna studie bidrar med förståelse för. Det handlar om just processen att journalistbildningarna för kunskap vidare. Jag har argumenterat för att studien visar att journalistutbildningarna presenterar nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati på ett sätt som innebär att studenterna ska göra såsom journalister gör. Jag har också beskrivit hur detta inte explicit beskrivs med motiveringar och bakomliggande principer. Jag har även beskrivit hur journalistutbildningarna appellerar till journaliststudenternas känsla för vad som är en nyhet och således nyhetsvärdering. Detta är något jag menar är i enlighet med Schultz's (2007) studie, där journalisters känsla för nyheter innebär både uttalade nyhetsvärden som är öppna för diskussion och, här, outtalade nyhetsvärden som bara är (Schultz, 2007). Jag menar att denna studie bidrar med att visa på att journalistutbildningarna presenterar den typen av nyhetsvärden, de som är underförstådda, outtalade och som ska tas för givet. Dessutom, mot bakgrund av att de aktuella lärarna också är eller har varit journalister så har jag dragit paralleller till Kronstads (2014) studie. En studie som visar på hur journaliststudenter som har erfarenhet av att arbeta som journalist har en tyst kunskap. Bland annat så motiverar de inte sina beslut utan hänvisar till en specifik jobbsituation. Jag drar paralleller till teorin då jag argumenterar för att det kanske är så att den uteblivna motiveringen till hur journaliststudenterna ska nyhetsvärdera kommer ur att en genom att arbeta i praktiken (som lärarna har gjort) lär sig hur en gör, men inte varför. Det är också det som Gravengaard och Rimestad (2012) menar är tysta professionella normer hos journalistiken.

Jag vill gå vidare till att sammanfatta journalistutbildningarnas presentation av begreppet demokrati. Denna studie bidrar med förståelsen att journalistutbildningarna presenterar journalistikens relation till demokrati på ett sätt där både rollen och begreppet demokrati framstår som vagt. Med utgångspunkt i den teoretiska referensramen och Strömbäcks (2005) modell över normativa demokratimodellers krav på journalistiken så drar jag slutsatsen att journalistutbildningarna explicit behandlar demokrati som ett entydigt begrepp, och presenterar inte journalistikens uppgift i en demokrati utifrån olika perspektiv likt Strömbäck (2005). Med hjälp av den modell som jag har utvecklat, där nyhetsvärdering relateras till de olika modellerna, så går det att se

---

hur journalistutbildningarnas presentation av nyhetsvärdering ger uttryck för demokratimodellen procedurdemokrati.

För tydlighetens skull kommer bidragen presenterade ovan att sammanfattas utifrån respektive teoretiskt område:

● **Professionalisering**

Denna studie bidrar till förståelsen av professionalisering med att journalistutbildningarnas presentationer indikerar hur studenterna inte ska vara med och forma vad professionen innebär. Det är en idé om professionen, när det gäller journalistiken i relation till demokrati och nyhetsvärdering, som överförs till studenterna. Detta i enlighet med Evetts's (2003) teori om professionalisering som ett hegemoniskt system. Utifrån denna slutsats så bidrar studien med förståelsen att i och med att journalistutbildningarnas presentationer är i enlighet med en professionalisering som ett hegemoniskt system så är presentationerna att betrakta som både deskriptiva och normativa. Detta då det hegemoniska systemet här innebär att en idé presenteras, och inte flera att välja mellan, när det gäller att forma professionen. I kraft av hur Wiedman et al. (2001) beskriver att studenten lär sig vilka normativa förväntningar som ställs, så blir bidraget tydligare.

● **Nyhetsvärden och tyst kunskap**

Denna studie bidrar till förståelsen av nyhetsvärden och tyst kunskap med att den typ av nyhetsvärden som beskrivs, bland andra genom Schultz's (2007) studie, som outtalade och odiskutabla förmedlas genom tyst kunskapsöverföring till studenterna på journalistutbildningarna som har studerats. Dessutom, eftersom nyhetsvärderingen ofta presenteras utan att referera till bakomliggande principer och förklaringar bidrar denna studie till förståelsen att de tysta professionella normer som Gravengaard och Rimestad (2012) menar finns i praktiken föds på nytt på utbildningarna. Förståelsen som Kronstad's (2014) studie ger, att de journaliststudenter som har arbetslivserfarenhet har svårt att motivera sina journalistiska val, indikerar att det kan vara en naturlig följd att bakomliggande principer och motiv ofta uteblir också på utbildningarna.

● **Demokratimodeller**

Denna studie bidrar till förståelsen av demokratimodeller i förhållande till journalistik på två olika sätt. Dels är studiens bidrag att den presentation av demokrati i relation till journalistik, som förekommer i kontexten för nyhetsvärdering, relateras direkt eller indirekt till praktiken. Journalistutbildningarna presenterar demokrati som ett entydigt begrepp. De presenterar inte demokrati som ett begrepp med flera olika betydelser och därmed olika roller för journalistiken att fylla, likt Strömbäck (2005). Dels bidrar denna studie också till förståelsen av demokratimodeller i förhållande till journalistik, med hjälp av den modell som jag har utvecklat ur Strömbäcks (2005), med att journalistutbildningarnas presentationer av nyhetsvärdering ger uttryck för den normativa demokratimodell som ställer lägst krav på journalistiken, procedurdemokrati.

9. Diskussion

Under denna rubrik sammanfattas och diskuteras de resultat som har presenterats ovan. Frågan om vad resultatet innebär är vägledande för diskussionen.

9.1 Slutsatser

Syftet med denna studie var att kartlägga hur journalistutbildningar presenterar *nyhetsvärdering* och *journalistiken i relation till demokrati* för sina studenter, detta för att sedan analysera vad denna presentation kan säga om vilken typ av demokrati som journalistutbildningarna ger uttryck för. Sammanfattningsvis visar studien att journalistutbildningar presenterar nyhetsvärdering på ett sätt som ger stort tolkningsutrymme kring vad det konkret innebär. Kombinationen att journalistutbildningarna också ofta refererar till hur det går till i verkligheten och att de ofta appellerar till en sorts känsla hos studenterna för vad som är en nyhet eller inte gör att jag har dragit slutsatsen att det som är överordnat i presentationen av nyhetsvärdering är: gör som journalister gör.

I det andra steget, där jag har analyserat presentationen av nyhetsvärdering utifrån framtagen analysmodell, visar studien att nyhetsvärderingen inte indikerar någon av

---

modellerna deltagardemokrati eller samtalsdemokrati utan procedurdemokrati och konkurrensdemokrati. Jag har dragit slutsatsen att den indikator som är överordnad den andra är hur nyhetsvärdering presenteras som att ge publikstyrd information, detta på grund av att kombinationen att det ofta förekommer en presentation där vad publiken vill ha/är intresserad av styr nyhetsvärderingen (utan hänvisning till andra kvalitetssäkringar) och att denna indikator presenteras i anslutning till när det också appelleras till en känsla för journalistik hos studenterna.

Samtidigt som journalistutbildningarna presenterar relationen mellan journalistik och demokrati som väldigt abstrakt och med en indirekt hänvisning till den demokrati vi lever i här i Sverige idag så indikerar presentationen av nyhetsvärdering en demokratimodell där kraven på journalistiken nästan är obefintliga.

9.2 Diskussion

I detta avsnitt kommer resultatet att diskuteras utifrån aspekter som syftar till att ge en djupare förståelse för vad resultatet innebär och kanske framför allt, vad det inte innebär.

9.2.1 Inte hela utbildningen och inte alla utbildningar

Jag vill börja med att kommentera resultatet utifrån studiens design, något som jag menar är den viktigaste punkten att understryka för att presentera resultatet i dess rätta dager. Studiens utformning innebär att jag studerade, utöver kurs- och utbildningsplaner, kurslitteratur och observationsstudier som är relevanta för just utbildning i nyhetsvärdering. Det är något som bör understrykas med tanke på att det mycket väl kan vara så att journalistutbildningarna i annan kurslitteratur och på andra föreläsningar presenterar till exempel nyhetens funktion eller journalistikens demokratiska funktion på ett helt annat sätt. Men, det som denna studie har fokuserat på har varit det som handlar om just nyhetsvärdering, och inte allt det andra som journalistutbildningarna erbjuder i sin utbildning. Detta betyder att även om det på andra föreläsningar presenteras hur journalistikens uppgift är att få människor att bli

---

engagerade samhällsmedborgare och nyhetsvärdera därefter så kommer fortfarande utbildningen i nyhetsvärdering som jag har tagit del av att presenteras för studenterna, och är därför av intresse att studera. Vad den nyhetsvärdering som journalistutbildningarna presenterar implicerar har också en betydelse, oavsett om den motsäger eller är synonym med vad övriga exempelvis föreläsningar ger för presentation om nyhetsvärdering eller journalistiken i relation till demokrati.

Jag vill också kommentera hur resultatet gäller för de utbildningar som ingår i urvalet. En del av resultatet är också direkt relaterat till endast två av utbildningarna. Men, eftersom kurs- och utbildningsplanerna är så pass lika så menar jag att det finns anledning att tro att det fungerar på liknande sätt också på de resterande utbildningarna. Detta vet vi såklart inte utifrån denna studie. Men, i enlighet med idén om att det är eftersträvansvärt att ha generaliserande ambitioner, att i alla fall inte studera något för att det är intressant bara i sig, så ville jag i nämna denna aspekt. Detta även om jag inte utger studien för att vara generaliserbar. Det jag säger är att urvalet JMG och JMK inte är så särskilda att denna studie endast kan handla om just dessa två. Men studien är inte utformad så att den möter de krav som finns när det gäller generaliserbarhet.

9.2.2 Indikator för idealet

En annan aspekt som bör behandlas i denna diskussionsdel handlar om vad det innebär att studien visar att presentationen av nyhetsvärdering, utifrån analysmodellen, indikerar procedurdemokrati. Det jag vill understryka här är att vad det innebär att presentationen indikerar en viss demokratimodell handlar om att presentationen, medvetet eller omedvetet, ger uttryck för en viss demokratisyn. Denna demokratisyn som jag menar att jag med min operationalisering har lyckats få fram har analyserats utifrån hur en ideal situation (när det gäller nyhetsvärdering) av respektive demokratimodell ser ut. Detta betyder inte att resultatet för studien innebär att journaliststudenterna per automatik nu kommer att förändra vårt demokratiska system i praktiken. Det handlar om en jämförelse mellan vad de med sin presentation menar att nyhetsvärdering syftar till och vad olika ideala normativa demokratimodeller har att säga om samma sak.

Men, jag argumenterar för att även om journaliststudenterna inte kommer att förändra vår demokrati på grund av utbildningen i nyhetsvärdering (i och med att demokrati är så mycket mer än journalistik) så kan det påverka vilka möjligheter medborgare har att uppleva olika typer av demokratimodeller när det gäller just journalistik. Eftersom journalistik ofta framhålls som viktig för demokratin påverkar nyhetsvärderingens utformning kanske mer än vi tror.

9.2.3 Egen kritik

Som avslutning på denna diskussion vill jag särskilt lyfta ett par kritiska kommentarer gentemot min studie och de val som utgör den. Jag vill börja med att kommentera den analysmodell som jag har utvecklat utifrån Strömbäcks (2005) modell över normativa demokratimodellers krav på journalistiken. En kritisk kommentar till modellen är hur jag har beskrivit de olika kategorierna utifrån vad de i sig ger för information, att exempelvis deltagardemokratins nyhetsvärdering ger aktiverande information. Det som kan invändas här är att en vet huruvida det *faktiskt* är aktiverande information först när en vet att den *faktiskt* aktiverar. Det jag med denna kritik vill understryka är hur modellen är av teoretisk karaktär och det sistnämnda en empirisk fråga. Min teori handlar om informationen i sig, om informationen är att tolka som aktiverande i sig. Men jag vill ändå lyfta denna kritik som handlar om att en sådan modell kanske bara är intressant om det är så att aktiverande information *faktiskt* ger aktiverande information.

Jag vill också kommentera det faktum att endast ett kapitel i endast en bok utgör materialet för kurslitteraturanalysen. Även om jag har motiverat valet utifrån främst tidsbegränsningar och tidskrävande metod så är kritiken att det är ett litet material enligt mig rimlig. Möjligen hade det varit bättre att istället besöka fler föreläsningar och hoppa över kurslitteraturen. Detta till trots landade jag i att en bredd är mer intressant än mängd.

9.3 Vidare forskning

Som jag har beskrivit tidigare så har jag avgränsat studien till endast det som journalistutbildningarna presenterar, deras output. Jag har dessutom analyserat allt material som ett textmaterial. I enlighet med den hermeneutiska idén om tolkning så tror jag att den presentation som journalistutbildningar presenterar både kan tolkas och dessutom tas emot subjektivt. Jag tycker att dimensionen kring huruvida utbildningen är normativ eller enbart deskriptiv skulle vara intressant att studera utifrån ett konsekvensperspektiv, att studera det empiriskt. Vad jag menar med det är helt enkelt att det skulle vara intressant om någon tog sig an att studera hur utbildningen *faktiskt* tas emot och sätta det i relation till hur den presenteras. Att som ett komplement till denna studie jämföra presentationer av nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati med hur studenterna uppfattar dem samma. På så vis skulle vi få förståelse för huruvida utbildningen *faktiskt fungerar* normativt.

En annan aspekt som skulle vara intressant att studera är hur de ansvariga för hur journalistutbildningarna ser ut resonerar kring tanken bakom densamma. Det hade varit en annan intressant jämförelsepunkt, att studera journalistutbildningarnas presentationer av nyhetsvärdering och journalistikens relation till demokrati utifrån uttalade mål och visioner från dem som designar utbildningarna. Fungerar det som det är tänkt?

Jag vill slutligen lyfta ytterligare ett perspektiv som jag tror skulle ge ökad förståelse på området. Det handlar om kommersialiseringen av journalistiken och frågan om huruvida den dels påverkar idén om journalistik som profession och därmed, menar jag, också hur utbildningen presenterar viktiga begrepp för studenterna. Även om jag ovan har beskrivit hur jag menar att den *publikstyrda informationen* dominerar så är det än mer intressant att studera detta över tid. Detta för att utröna vad som skulle kunna vara orsaken, har en ökad kommersialisering påverkat journalistutbildningarna åt samma håll när det gäller utbildning i vad som är nyheter av högt värde? Det krävs en sådant studie för att befästa det. Idag kan jag bara dra paralleller.

Det som alla dessa förslag tillsammans med min egen studie har gemensamt är en form av underton av en frågeställning. Den frågeställningen handlar om huruvida undervisningen på journalistutbildningarna är presenterade i enlighet med en idé om journalistik i stort och kanske huruvida det ens finns en sådan idé. Jag argumenterar för att detta är av särskilt intresse när det gäller journalistutbildningar. Detta då Högskoleverkets kvalitetskontroll av utbildningen inte ser till något annat innehåll

---

utöver den akademiska uppsatsen som skrivs av studenterna. Hur undervisning i nyhetsvärdering bedrivs kvalitetskontrolleras inte. När ingen extern kvalitetskontroll görs kan ovan nämnda typer av studier uppmuntra utbildningarna att själva utveckla kvalitén även om det inte "behövs".

9.4 Avslutande ord; Det är väl inte så konstigt?

En aspekt som har drabbat mig ett flertal gånger under analysens gång, särskilt när jag har förklarat syftet för andra, handlar om det resultat som visar att journalistutbildningarna presenterar nyhetsvärdering såsom det går till i verkligheten. Det tillsammans med den efterföljande tanken att det väl inte är så konstigt. Vad ska de annars göra? Kanske är det här som jag själv har haft störst förhoppningar om att, genom min analysmodell, få bidra också med en uppmuntran till en grundläggande diskussion. En diskussion som handlar om just det, ska journalistutbildningar utbilda sina studenter så att de passar in i hur journalister arbetar i branschen? Eller, ska journalistutbildningarna mer bygga på självständiga ideal om hur journalistiken gör mest nytta för demokratin? Nej, inte för demokratin. Utan mest nytta för den typ av demokrati som en tycker är eftersträvansvärd. De skiljer ju sig verkligen åt, och journalistikens uppgifter däri likaså. Om journalistiken ska hedras med epitetet demokratins väktare tycker jag att det förpliktigar att utbildningarna tar dessa ord på större allvar.

---

10. Litteraturhänvisning

- Albæk, E., van Dalen, A., Jebril, N., de Vreese, C. H. (2014). *Political Journalism in Comparative Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
Book doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1017/CBO9781139567367>
- Allern, S. (2012). Journalistiken och kommersialiseringen. I L. Nord, och J. Strömbäck. (Red.), *Medierna och demokratin*. 2. uppl. (s. 233-262), Lund: Studentlitteratur AB.
- Antaki, C., Billig, M., Edwards, D. & Potter, J. (2003). *Discourse Analysis Means Doing Analysis: A Critique Of Six Analytic Shortcomings*. Loughborough: Loughborough university. Hämtad från: <http://extra.shu.ac.uk/daol/articles/open/2002/002/antaki2002002-paper.html>
- Bennet, W. L. (2003). The Burglar alarm that keeps ringing: a response to Zaller. *Political Communication*, 20(2), 131-138. doi: 10.1080/10584600390211145
- Bjørnsen, G., Hovden, J. F. & Ottosen, R. (2007). JOURNALISTS IN THE MAKING. *Journalism Practice*, 1(3), 383-403. doi: 10.1080/17512780701505085
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa
- Burrell, G. & Morgan, G. (1979). *Sociological Paradigms and Organisational Analysis*. Burlington: Ashgale Publishing Company
- Cotter, C. (2010). *News talk: investigating the language of journalism*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- Djerf-Pierre, M., Wiik, J. (2012) Journalistiken och journalisterna. I L. Nord, och J. Strömbäck. (Red.), *Medierna och demokratin*. 2. uppl. (s. 175-203), Lund: Studentlitteratur AB.
- Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., & Wägnerud, L. (2012) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4. uppl. Stockholm: Norstedts juridik.
- Evetts, J. (2003). The Sociological Analysis of Professionalism: Occupational Change in the Modern World. *International Sociology*, 18(2), 395-415. doi: 10.1177/0268580903018002005
- Ferree, M. M., Gamson, W. A., Gerhards, J., & Rucht, D. (2002). Four models of the

-
- public sphere in modern democracies. *Theory and Society*, 31(3), 289-324.
doi: 10.1023/A:1016284431021
- Føllesdal, D., Walløe, L., & Elster, J. (2001). *Argumentationsteori, språk och vetenskapsfilosofi*. Stockholm: Thales.
- Galtung, J., Ruge, M. H., (1965). The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64-91.
- Gardeström, E. (2011). *Att fostra journalister: Journalistutbildningens formering i Sverige 1944-1970* (Avhandling, Skeptronserien) Göteborg: Daidalos.
- Glasser, L. Theodore. (1992). Professionalism and the Derision of Diversity: The Case of the Education of Journalists. *Journal of Communication*, 42(2), 131-140.
doi: 10.1111/j.1460-2466.1992.tb00785.x
- Gravengaard, G. (2012). The metaphors journalists live by: Journalists' conceptualisation of newswork. *Journalism*, 13(8), 1064-1082. doi: 10.1177/1464884911433251
- Gravengaard, G. & Rimestad, L. (2012). ELIMINATION OF IDEAS AND PROFESSIONAL SOCIALISATION. *Journalism Practice*, 6(4), 465-481. doi: 10.1080/17512786.2011.642243
- Gravengaard, G. & Rimestad, L. (2014). Socializing Journalist Trainees in the Newsroom, On How to Capture the Intangible Parts of the Process1. *Nordicom Review*, 35(special issue), 81-95.
- Hallin, D. C., Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems, Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. Book doi: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1017/CB09780511790867>
- Hanitzsch, T., Mellado, C. (2011). What Shapes the News around the World? How Journalists in Eighteen Countries Perceive Influences on Their Work. *The International Journal of Press/Politics*, 16(3), 404-426. doi: 10.1177/1940161211407334
- Hanna, M., Sanders, K. (2007). JOURNALISM EDUCATION IN BRITAIN. *Journalism Practice*, 1(3), 404-420. doi: 10.1080/17512780701505093
- Held, D. (1997). *Demokratimodeller: från klassisk demokrati till demokratisk autonomi*. 2. uppl. Göteborg: Daidalos.
- Howkins, E. J., Ewens, A. (1999), How students experience professional socialisation. *International Journal of Nursing Studies*, 36(1), 41-49. doi: 10.1016/

S0020-7489(98)00055-8

- Högskoleverket. (2012). *Kvalitetsutvärdering av journalistik och närliggande huvudområden*. Stockholm: Högskoleverket. Tillgänglig: <http://www2.uk-ambetet.se/download/kvalitet/journalistik-2011.pdf>
- Kovach, B. & Rosenstiel, T. (2014). *The elements of journalism : what newspeople should know and the public should expect*. New York: Three Rivers Press (CA).
- Kronstad, M. (2014). Using the gut feeling – making sense of practical knowledge in journalism education. *Journal of Media Practice*, 15(3), 176-189. doi: 10.1080/14682753.2014.1000041
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2011) *Designing qualitative research*. 5. uppl. Los Angeles: Sage, cop.
- McCombs, Maxwell E. och Shaw, Donald L. (1972). The Agenda-setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.
- McCombs, M. E., Shaw, D. L., Weaver, D. H. (2014). New Directions in Agenda-Setting Theory and Research. *Mass Communication and Society*, 17(6), 781-802. doi: 10.1080/15205436.2014.964871
- Mellado, C., Hanusch, F., Humanes, M. L., Roses, S., Yez, L., De León, S., Márquez, M., Subervi, F., Wyss, V. (2013). The Pre-Socialization of Future Journalists. *Journalism Studies*, 14(6), 857-874. doi: 10.1080/1461670X.2012.746006
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook. Qualitative Data Analysis*. 2. Uppl. Thousand Oaks: Sage publications.
- Nord, L, & Strömbäck, J. (2005). *Hot på agendan. En analys av nyhetsförmedling om hot och kriser*. Västerås: Krisberedskapsmyndigheten.
- Nordling, J. (2011, november). Stå upp för journalistiken! *Journalisten*. Tillgänglig: <http://www.journalisten.se/debatt/sta-upp-journalistiken-0>
- Nygren, G. (2015). Journalistik som profession. I M. Karlsson, & J. Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 63-77), Lund: Studentlitteratur AB.
- Ondrack, D. A. (1975) Socialization in Professional Schools: A Comparative Study. *Administrative Science Quarterly*, 20(1), 97-103. doi: 10.2307/2392126
- Patton, (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. 2. uppl. London: Sage.
- Pressens samarbetsnämnd. (2010). *Spelregler för press, tv, radio*. Stockholm: TU service AB.
- Schon, D. A. (1992). Designing as reflective conversation with the materials of a

-
- design situation. *Research in Engineering Design*, 3(3), 131-147. doi: 10.1007/BF01580516
- Schultz, I. (2007). THE JOURNALISTIC GUT FEELING. *Journalism Practice*, 1(2), 190-207. doi: 10.1080/17512780701275507
- Sjøvaag, H. (2010). THE RECIPROCITY OF JOURNALISM'S SOCIAL CONTRACT. *Journalism Studies*, 11(6), 874-888. doi: 10.1080/14616701003644044
- SOU 1994:94. *Dagspressen i 1990-talets medielandskap*. Stockholm: Norstedts tryckeri AB.
- Stockholms universitet. (2016). Kursplan. *Nyhetsjournalistik*, 15 hp. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för mediestudier.
- Strömbäck, J. (2005). In Search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism. *Journalism Studies*, 6(3), 331-345. doi: 10.1080/14616700500131950
- Strömbäck, J., Karlsson, M. & Hopmann, D. N. (2012). DETERMINANTS OF NEWS CONTENT. *Journalism Studies*, 13(5-6), 718-728. doi: 10.1080/1461670X.2012.664321
- Strömbäck, J. (2015). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I M. Karlsson, & J. Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 151-166), Lund: Studentlitteratur AB.
- Strömbäck, J. (2015). Politisk nyhetsjournalistik. I M. Karlsson, & J. Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 299-311), Lund: Studentlitteratur AB.
- van Dalen, A., de Vreese, C. H., Albæk, E. (2012). Different roles, different content? A four-country comparison of the role conceptions and reporting style of political journalists. *Journalism*, 13(7), 903-922. doi: 10.1177/1464884911431538
- Waldenström, A. (2014, jan-feb). Jakten på allmänintresset. *Journalisten*, jan-feb, 14-18.
- Weidman, J. C., Twale, D. J., Stein, E. L. (2001). *Socialization of Graduate and Professional Students in Higher Education: A Perilous Passage?* (Jossey-Bass Higher and adult education Series, 2001: vol. 28(3)), San Francisco: Jossey-Bass.
- Wu, W., Weaver, D. H. (1998). Making Chinese Journalists for the Next Millennium, The

---

Professionalization of Chinese Journalism Students. *International
Communication Gazette*, 60(3), 513-529. doi:
10.1177/0016549298060006004

Zaller, J. (2003). A new standard of news quality: burglar alarms for the Monitorial
citizen. *Political Communication*, 20(2), 109-130. doi:
10.1080/10584600390211136